

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

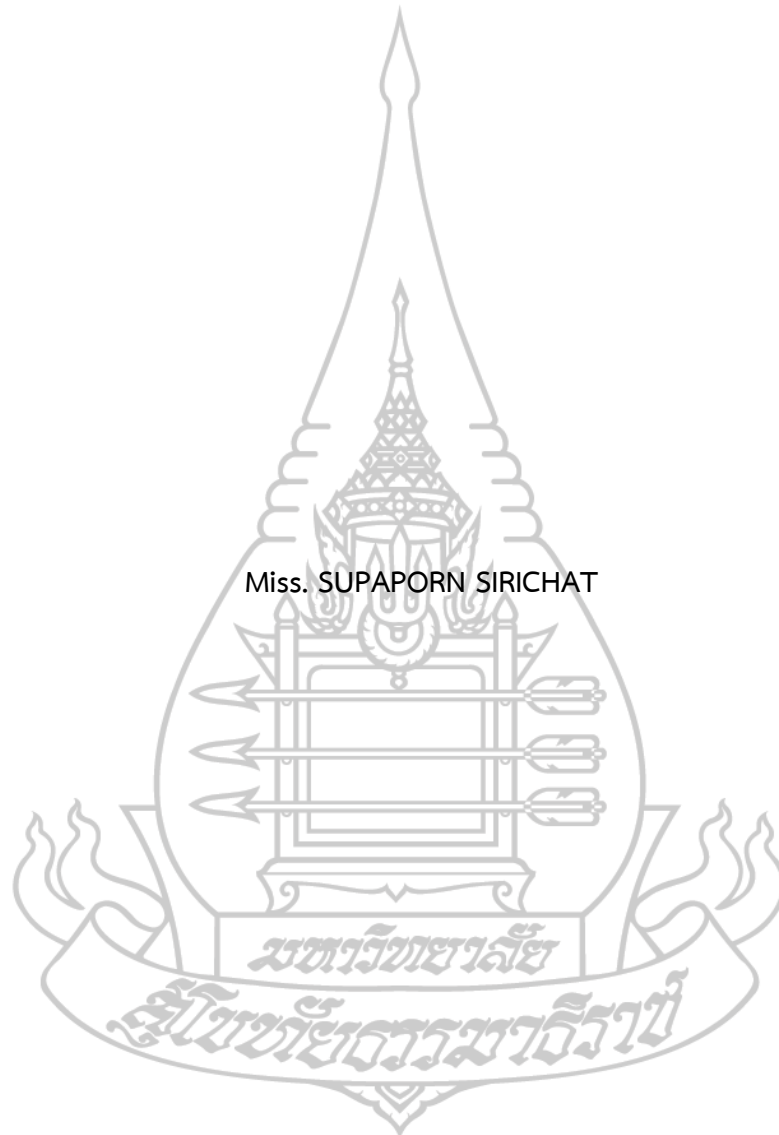
นางสาวสุภาพร ศิริฉัตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมิน
การศึกษา)

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Development of a Competency Assessment for External Evaluators at
the Basic Education Level

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education (Educational Evaluation)

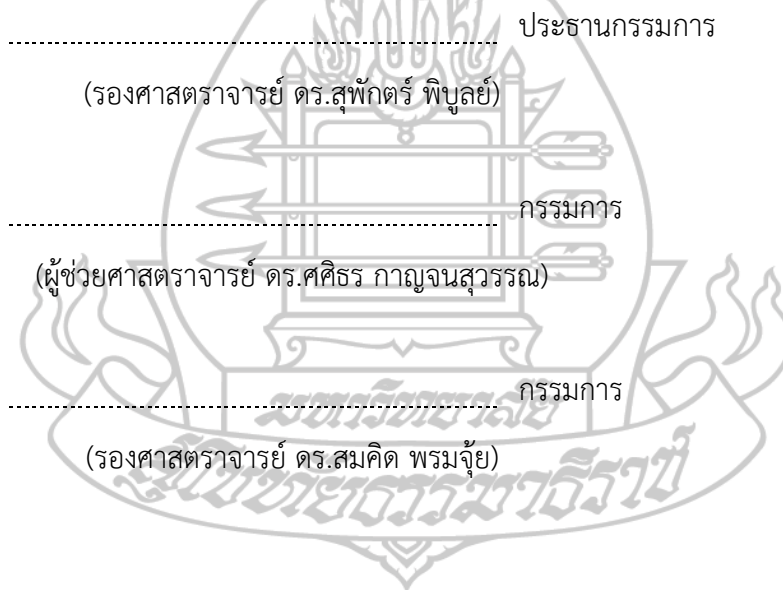
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน
ชื่อและนามสกุล	นางสาวสุภาพร ศิริฉัตร
แขนงวิชา / วิชาเอก	การวัดและประเมินผล
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจ้อย

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2566

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษา ขั้น
พื้นฐาน

ผู้วิจัย นางสาวสุภาพร ศิริฉัตร รหัสนักศึกษา 2592500223

ปริญญา: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

สมคิด พรหมจ้อย ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 คน โดยใช้ตาราง
หาโรมาเยน ที่มีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และดำเนินการสุ่มตัวอย่าง
ตามสัดส่วนของผู้ประเมินภายนอกในแต่ละหน่วย จำนวน 37 หน่วย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้
เป็นแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบคุณภาพโดย
1) หาความตรงเชิงเนื้อหา 2) หาความตรงเชิงโครงสร้าง 3) หาค่าอำนาจจำแนก และ 4) หาค่าความเที่ยง

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ จำนวน 3 ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ จำนวน 4 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ จำนวน 2 ตัวชี้วัด
และ 2) คุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตรงเชิง
เนื้อหามีค่าระหว่าง .57 ถึง 1.00 มีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูล
เชิงประจักษ์ (21) มีค่าเท่ากับ 35.69 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับ
ค่าแล้ว เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสอง
เฉลี่ย เท่ากับ .03 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง .30 ถึง .76 และมีค่าความเที่ยง .89

คำสำคัญ แบบประเมินสมรรถนะ ผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Thesis title: “Development of a Competency Assessment for External Evaluators at the Basic Education Level”

Researcher: “Miss. SUPAPORN SIRICHAT”; ID: “2592500223”;

Degree: Master of Education;

Thesis advisors: (1) Assistant Professor Dr. Sasiton Kanchanasuvarna;(2) Associate Professor Dr. Somkid Promjouw ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this study were to 1) develop a competency assessment for external evaluators at the basic education level, 2) validate the competency assessment for external evaluators at the basic education level.

The sample consisted of 350 external evaluators at the basic education level, which was determined by Taro Yamane formula, with a margin of error of 5 percent and a confidence level by 95. percent The sampling was carried out proportional to the number of evaluators in 37 External Quality Assessment Units, obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a competency assessment scale for external evaluators at the basic education level; composing of content validity, construct validity, discriminating power and reliability coefficient.

Research findings were as follows: 1) The developed a competency assessment for external evaluators at the basic education level had three factors including, knowledge competency domain with of three indicators, skill competency domain with of four indicators, and attribute competency domain with of two indicators. 2) Content validity of the competency assessment ranged from .57 to 1.00. For the Construct validity, the result revealed that (21) measuring the goodness of fit between the model and empirical data was 35.69, goodness of fit index (GFI) of .98, adjust goodness of fit index (AGFI) of .95, comparative fit index (CFI) of .99, standard root mean square (SRMR) of .03. Discriminating power ranged from .30 to .76. Reliability coefficient was .89.

Keywords : Competency assessment, External evaluators, Basic education level

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เป็นอย่างสูงในการให้ความกรุณาให้คำแนะนำ ติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตา กรุณา ของทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพักตร์ พิบูลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ ดร.วรวิชช ภาสวาสุวัศ รองผู้อำนวยการ สมศ. ดร.นภาพร ส่งแสง หัวหน้าสำนักประเมินและรับรอง นางสาวภาวดี เจียรนัยกุล หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 นายสุรชัย กรกชงาม ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก นางสาวณิชาภัทร รัตนวนิช ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก นางทัศนีย์ บุญมาภิ ผู้ประเมินภายนอก และนางสาวธิดาจันทร์ ทะपालะ ผู้ประเมินภายนอกและศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เข้าร่วมการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้อง ครูอาจารย์ และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ได้มีส่วนร่วมและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง คุณค่า และประโยชน์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจศึกษาทุกท่าน

นางสาวสุภาพร ศิริฉัตร

สารบัญ

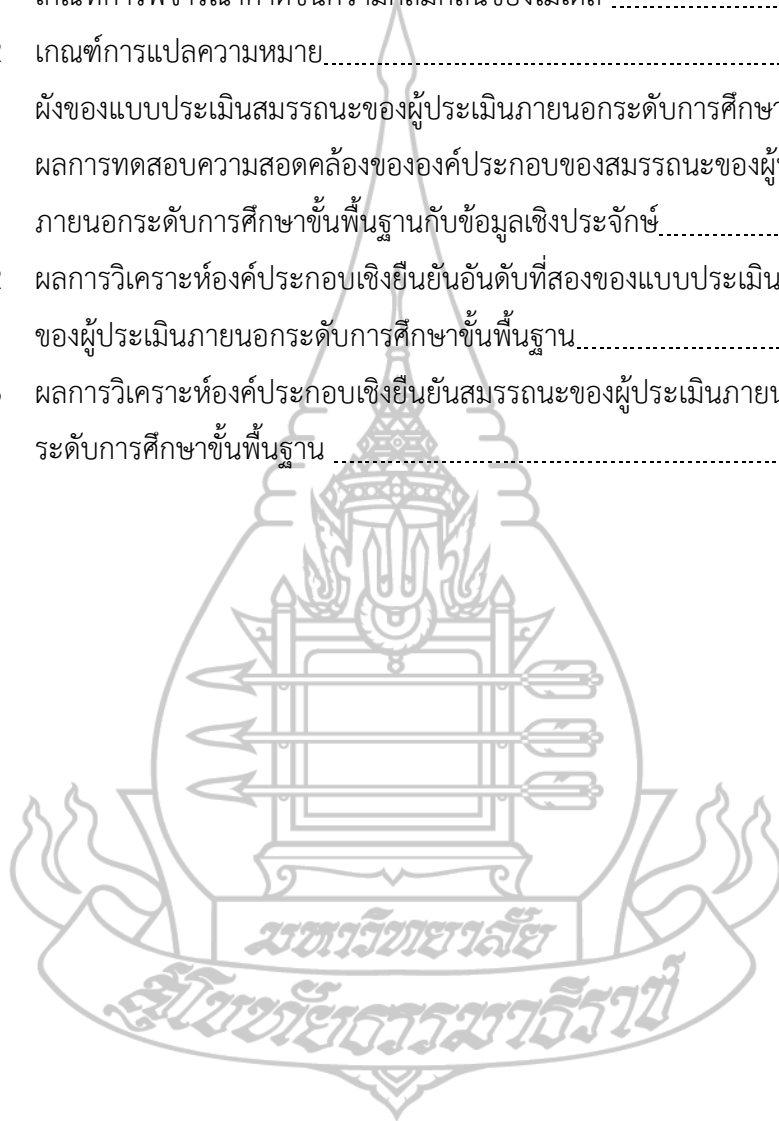
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอก ของ สมศ.	10
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	16
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบวัด	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
เกณฑ์ในการแปลผล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 ผลการสร้างแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	55
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปการวิจัย	64
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	77
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ และร่วมประชุมสนทนากลุ่ม	78
ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมทดลองเครื่องมือ	81
ค รายชื่อหน่วยกำกับกำกับการประเมินคุณภาพนอกที่เข้าร่วมทดลองเครื่องมือ	89
ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมทดลองเครื่องมือ	92
จ คู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ..	96
ฉ เปรียบเทียบรูปแบบการประเมินคุณภาพภายนอก	110
ช ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	114
ประวัติผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล 29
ตารางที่ 2.2	เกณฑ์การแปลความหมาย..... 30
ตารางที่ 3.1	ผังของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน... 48
ตารางที่ 4.1	ผลการทดสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมิน ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์..... 57
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของแบบประเมินสมรรถนะ ของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 58
ตารางที่ 4.3	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของผู้ประเมินนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 60

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด	51
ภาพที่ 4.1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	59

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มีใช้การจัดการอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือกระทรวงอื่น เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ โดยให้มีการประเมินสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน และมาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) การดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ตั้งแต่รอบแรก จนถึงปัจจุบัน มีแนวคิดและหลักการในแต่ละรอบดังนี้

รอบแรก (พ.ศ.2544 – 2548) เป็นการประเมินเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อให้พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก พิจารณาเพื่อยืนยันสภาพจริง ไม่มีการตัดสินใจได้ - ตก ผลการประเมินจะบอกถึงจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษานั้น ๆ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเนืองด้วย สมศ. ประสงค์ที่จะให้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

และต้องการให้ทุกคนในประเทศเห็นว่า "การศึกษาเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนทุกคนในประเทศ" (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2547)

รอบสอง (พ.ศ.2549 - 2553) เป็นการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งตามมาตรา 51 ได้ระบุว่า ในกรณีที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดให้ สมศ. จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งการประเมินรอบสองเป็นแนวคิดที่เพิ่มจากการประเมินเพื่อพัฒนาในรอบแรก สมศ. จึงมีการวางหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินแบบอิงเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและอิงสถานศึกษาเพื่อให้การประเมินมีความสมดุลระหว่างเกณฑ์ที่กำหนดกับงานที่สถานศึกษาดำเนินการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549)

รอบสาม (พ.ศ.2554 - 2558) เป็นการประเมินเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบมากกว่ากระบวนการ และคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษา จึงได้กำหนดตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ผู้ประเมินภายนอก คือทูตคุณภาพเป็นบุคคลที่เป็นผู้แทนของ สมศ. ในการนำคุณภาพไปสู่สถานศึกษา เป็นกระจกสะท้อนให้สถานศึกษาทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้กำลังใจและให้ข้อเสนอแนะเพื่อชี้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพบนฐานของความเป็นจริง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2553)

รอบสี่ (พ.ศ.2559 - 2563) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence Based) ที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงาน โดยใช้การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และการตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Approach) มีแนวคิดว่าการประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability) ต้องมีความท้าทายและช่วยกระตุ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาสู่สากลตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล เพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ (Empowerment) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2560)

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2564 - 2566) เป็นการประกันคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ซึ่งสำนักงานได้กำหนดกรอบแนวทาง รูปแบบ และวิธีการประกันคุณภาพภายนอก ภายใต้สถานการณ์จำเป็นและเร่งด่วน เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะต่อเนื่องกัน คือ ในระยะที่ 1 การประเมินและวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ก่อนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ซึ่ง SAR ส่งผ่านหน่วยงานต้นสังกัด (โดยไม่ขอเอกสารเพิ่มเติมจากสถานศึกษา เพื่อลดภาระของสถานศึกษา) และในระยะที่ 2 การลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหรือการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษา ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อสถานศึกษาได้รับผลการประเมิน SAR ในระยะที่ 1 อย่างเป็นทางการจาก สมศ. แล้วและต้องการให้มีการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาหรือตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สถานศึกษาร้องขอโดยส่งคำร้องผ่านคณะผู้ประเมินภายนอกมายัง สมศ. ได้ (ตามความสมัครใจ) ตามการนัดหมายตรวจเยี่ยมหรือการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดการสัมผัสตามหลักการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เกณฑ์การประเมินจากการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหรือการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และการสรุปผลการประเมินจะพิจารณาแยกเป็นรายมาตรฐานตามการประกันคุณภาพภายนอก (IQA) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2565)

รวมถึงการจัดการประกันคุณภาพภายนอกที่กำลังจะเกิดขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2567 เป็นต้นไป (พ.ศ. 2567 - 2571) สมศ. ได้มีประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2566 โดยเป็นการประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษาก่อนการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษารับทราบและเตรียมตัวสำหรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งใช้หลักการประเมินเพื่อพัฒนา สถานศึกษาที่จะได้รับการประกันคุณภาพภายนอก ต้องเป็นสถานศึกษาที่จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อพิจารณาส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ให้กับ สมศ. สถานศึกษาที่จะได้รับการประกันคุณภาพภายนอกต้องเป็นสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจากหน่วยงานต้นสังกัด การตัดสินผลการประกันคุณภาพภายนอกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2566ก)

เมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานของ สมศ. ตั้งแต่การจัดประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก จนถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สมศ. ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการ มาตรฐานการ

ประกันคุณภาพภายนอก รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายนอกที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพภายนอกในแต่ละรอบที่มีความแตกต่างกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก และรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายนอกที่แตกต่างกันในแต่ละรอบแล้ว หัวใจสำคัญอีกสิ่งหนึ่ง คือ ผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของ สมศ. ในการเข้าปฏิบัติหน้าที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีมากกว่า 30,000 แห่ง ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ครบถ้วนตามที่ผู้ประเมินภายนอกจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกของ สมศ. ได้มีการรับสมัครอย่างเปิดกว้าง ทั้งช่วงอายุ ประสบการณ์ และสาขาอาชีพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ก) เพื่อให้ได้ผู้ประเมินภายนอกที่มีความหลากหลาย และมีมุมมองที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ สมศ. ให้การรับรองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษานั้น จะต้องเป็นผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่ในนามของผู้แทน สมศ. ได้เป็นอย่างดี ที่ผ่านมา สมศ. ได้มีการอบรม การคัดเลือกผู้ประเมินภายนอก และกำหนดเกณฑ์ในการพัฒนาดตนเองของผู้ประเมินภายนอกอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีการประเมินเฉพาะสำหรับผู้ประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้เป็นเครื่องมือประเมินระดับสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ที่ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีหรือควรได้รับการเติมเต็ม

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่ประกันภายนอกสถานศึกษา จึงสมควรมีการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกโดยแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นอย่างมีมาตรฐานจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สำนักงานกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกได้อย่างแม่นยำ ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผลของการประเมินระดับสมรรถนะยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบและทบทวนความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้ประเมินภายนอก และต่อคุณภาพของผลงานประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีมากกว่า 30,000 แห่งได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2566ข) หรือใช้เป็นเครื่องมือประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Quality Control 100 : QC100) ระหว่างผู้ประเมินและเพื่อนร่วมทีม รวมทั้งหน่วยกำกับประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลผู้ประเมินภายนอกเหล่านั้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ข) เพื่อให้สำนักงานได้ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการ มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และเป็นผู้แทนที่ดีของสำนักงาน สามารถสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษาและระบบประเมิน
ได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 3 องค์ประกอบได้มาจากหลักแนวคิดของ McClelland (1993, อ้างถึงใน สุภัญญา รัศมีธรรม
โชติ, 2548) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ 5 ส่วน ได้แก่ 1. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้
เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ 2. ทักษะ (skills) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self - concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความ
คิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น 4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของ
บุคคล (trait) คือ สิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ
เป็นต้น 5. แรงจูงใจ (motive) คือ สิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่
ความสำเร็จ จากแนวคิดข้างต้นประกอบกับข้อมูลสมรรถนะที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมากำหนดเป็น
องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และข้อคำถามในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมิน
ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพที่ 1

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และ กฎระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ การศึกษา
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษา
ตามกรอบแนวทางของ สมศ.
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม
- 2.2 ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
- 2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ
- 2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน
- 3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะ
ของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

- 1.ความตรงเชิงเนื้อหา
- 2.ความตรงเชิงโครงสร้าง
- 3.อำนาจจำแนก
- 4.ความเที่ยง

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนำไปเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและทวนความรู้ความสามารถของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขอบเขตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยกำกับ การประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 37 หน่วย รวม 2,250 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนผู้ประเมินภายนอกในแต่ละหน่วย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยกลุ่ม

ตัวอย่างที่หนึ่ง จำนวน 150 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่สอง จำนวน 200 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าความเที่ยง และข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่งและสอง จำนวน 350 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.2.1 สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะ 3 องค์ประกอบ รวม 9 ตัวชี้วัด ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.

1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.2 ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรอบรู้พื้นฐาน ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครบถ้วนตามที่ผู้ประเมินภายนอกจำเป็นต้องมี ที่ทำให้สามารถปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.

1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.2 ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

5.2 แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ให้ผู้ประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระบุถึงระดับที่แสดงระดับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ตามที่ผู้ประเมินภายนอกมีตามตัวชี้วัด ลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5.3 คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ค่าที่แสดงว่าแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง ความเที่ยง และอำนาจจำแนก

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ

6.2 ได้ข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาสมรรถนะให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่รอบด้านพร้อมปฏิบัติหน้าที่ตรงตามความต้องการของสำนักงาน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอก ของ สมศ.
 - 1.1 ความหมายของผู้ประเมินภายนอก
 - 1.2 วิธีการได้มาซึ่งผู้ประเมิน
 - 1.3 คุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอก
 - 1.4 ลักษณะต้องห้ามของผู้ประเมินภายนอก
 - 1.5 การรับรองและเพิกถอนการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก
 - 1.6 มาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก
 - 1.7 บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก
2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 2.1 ความหมายของสมรรถนะ
 - 2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ
 - 2.3 องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบวัด
 - 3.1 ความหมายของแบบวัด
 - 3.2 ลักษณะสำคัญของเครื่องมือการวัดผล
 - 3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.2 งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอก ของ สมศ.

1.1 ความหมายของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก

สมศ. (2562, น.2) ระบุว่า ผู้ประเมินภายนอก หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับ การรับรองจากสำนักงานให้ทำการประเมินคุณภาพภายนอก

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550) ได้ให้ความหมายของผู้ประเมินภายนอกไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา และได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้ทำการประเมินภายนอก

นภา ปิ่นกระจาย (2553) ได้ให้ความหมายของผู้ประเมินภายนอกไว้ว่า หมายถึง บุคคลทั้งที่เป็นนักวิชาการ/วิชาชีพ/ผู้ประกอบการ/ผู้แทนชุมชนที่มีคุณสมบัติตามที่ สมศ.กำหนด และได้รับการรับรองจาก สมศ. ให้ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ซึ่งผู้ประเมินภายนอก ก็คือ คุณหมอโรงเรียน

จากความหมายของผู้ประเมินภายนอกข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ประเมินภายนอก หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่มีคุณสมบัติตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษากำหนด และได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ให้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

1.2 วิธีการได้มาของผู้ประเมิน

ข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการรับรอง การต่ออายุ และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก พ.ศ.2564 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ก) ได้กำหนด วิธีการได้มาซึ่งผู้ประเมินภายนอกตามข้อบังคับนี้ ให้คำนึงถึงการได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการ แนวการจัดการศึกษา การจัดการระบบการเรียนรู้ ระบบการประกันคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาโดยให้มีวิธีการได้มาไว้ 3 วิธีดังต่อไปนี้

1.2.1 การคัดเลือก ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ผู้อำนวยการจัดทำแผนการอบรมและคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกประจำปี งบประมาณเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบ ก่อนเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- 2) ให้ผู้อำนวยการออกประกาศรับสมัครบุคคลที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่สำนักงานกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาระบบ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมและคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอก ประกาศรับสมัครอย่างน้อยต้องแสดง

รายละเอียด เช่น วัน เวลา สถานที่ คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัคร ช่องทางการยื่นใบสมัครและหลักฐานประกอบการสมัคร ช่องทางการแจ้งรายชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นและมีสิทธิเข้ารับการอบรม ขั้นตอนการอบรม เกณฑ์การผ่านการอบรมและขั้นตอนการให้การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก เป็นต้น

3) ให้มีคณะทำงานอำนวยการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นผู้ประเมินภายนอก เพื่อกำหนดหลักสูตรการอบรม การจัดหรือการจัดให้มีการอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อการคัดเลือกบุคคลที่ผ่านการอบรมและเสนอเพื่อการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก

4) การอบรมและการคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอกให้ดำเนินการตามหลักสูตร โดยคณะทำงานอำนวยการอาจกำหนดภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการอบรมและคัดเลือกบุคคลเพื่อรับการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก หรืออาจแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดให้ทำหน้าที่อบรมและคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลตามที่กำหนดในข้อบังคับ บุคคลซึ่งเข้ารับการอบรมและคัดเลือกเพื่อการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก ต้องเข้าอบรมไม่น้อยกว่าระยะเวลาการอบรมที่กำหนดตามหลักสูตรและต้องผ่านการประเมินผลตามหลักสูตรด้วย สำหรับผู้ประเมินภายนอก ที่ไม่ผ่านการอบรมคัดเลือกหรือไม่ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอก จะสามารถสมัครเข้ารับการอบรมและคัดเลือกเพื่อการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอกในครั้งใหม่ได้

1.2.2 การสรรหา

กรณีที่มีการประกันคุณภาพภายนอกมีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ให้คณะกรรมการประกาศให้มีการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เพื่อรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก โดยให้ผู้อำนวยการแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามข้อบังคับนี้เพื่อเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีคุณสมบัติและความสามารถเหมาะสมที่จะได้รับการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอกต่อสำนักงาน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ได้รับการเสนอรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด

เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมายังสำนักงานแล้ว ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบเพื่อพิจารณา ในกรณีนี้คณะกรรมการพัฒนาระบบต้องจัดให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกันคุณภาพภายนอก ให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวทราบ หลังจากมีการประชุมชี้แจงเป็นที่เรียบร้อยแล้วให้คณะกรรมการพัฒนาระบบพิจารณาสรรหาผู้ประเมินภายนอกจากรายชื่อที่มีการเสนอ เมื่อได้รายชื่อแล้วให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้สมัครที่คณะกรรมการพัฒนาระบบได้เลือกและไม่ได้เลือกต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก

1.2.3 การทาบทาม

กรณีที่มีการประกันคุณภาพภายนอกมีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ นอกจากการดำเนินการให้ได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้อำนวยการอาจเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอกที่สมควรได้รับการทาบทาม และรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอกต่อคณะกรรมการพัฒนา ระบบพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่ได้รับการทาบทามและเสนอรายชื่อ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ กำหนด

และเมื่อคณะกรรมการได้ให้การรับรองผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเป็นผู้ ประเมินภายนอกแล้ว ให้ผู้อำนวยการจัดประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกันคุณภาพ ภายนอกให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวทราบก่อนการปฏิบัติหน้าที่ประกันคุณภาพภายนอก

1.3 คุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอก

ข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการรับรอง การต่ออายุ และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก พ.ศ.2564 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ก) กำหนดให้ ผู้ประเมินภายนอกต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นใบสมัครเข้ารับการคัดเลือก
- 1.3.2 สำเร็จการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ในสาขาวิชาหรือความเชี่ยวชาญ ตามประกาศของคณะกรรมการ
- 1.3.3 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
- 1.3.4 มีทักษะการสื่อสารที่ดี
- 1.3.5 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ ภายนอกในการตรวจสอบคุณสมบัติตาม (4) และ (5) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหา ต้องผ่านการ ทดสอบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

1.4 ลักษณะต้องห้ามของผู้ประเมินภายนอก

นอกเหนือจากคุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอก ดังข้างต้นแล้ว บุคคลต้องไม่มี ลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- 1.4.1 เป็นบุคคลวิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือจิตบกพร่อง
- 1.4.2 เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- 1.4.3 เป็นบุคคลทุพพลภาพที่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ผู้ประเมิน ภายนอก

1.4.4 เป็นบุคคลล้มละลาย

1.4.5 เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

1.4.6 เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่

1.4.7 เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานเอกชนเพราะกระทำการทุจริต

1.4.8 เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสำนักงาน

หากบุคคลที่มีคุณสมบัติซึ่งเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นผู้ที่ทำงานมีเงินเดือนหรือตำแหน่งประจำ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาหรือต้นสังกัดเป็นหนังสือตามแบบที่ผู้อำนวยการกำหนด เพื่อให้สามารถยื่นใบสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอกและสามารถทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกได้

1.5 การรับรองและเพิกถอนการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก

1.5.1 การรับรอง

การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก ให้มีอายุการรับรองคราวละสามปี และอาจต่ออายุการรับรองได้โดยผู้ประเมินภายนอกที่ประสงค์จะขอต่ออายุการรับรองให้ดำเนินการยื่นคำขอต่ออายุการรับรองต่อนายทะเบียนก่อนการรับรองเดิมจะสิ้นอายุลงเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน การรับรองผู้ประเมินภายนอกที่จะครบอายุการรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอกต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนการรับรองเดิมจะสิ้นอายุเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และเมื่อผู้ประเมินภายนอกได้รับการต่ออายุการรับรองแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการต่ออายุการรับรองหรือออกบัตรประจำตัวของผู้ประเมินภายนอกใหม่ โดยการออกหนังสือรับรองหรือบัตรประจำตัวของผู้ประเมินภายนอก ให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนด โดยมีอายุการรับรองคราวละสามปี นับแต่วันที่ได้รับการรับรอง

1.5.2 การเพิกถอนการรับรอง

ในกรณีที่สงสัยว่าผู้ประเมินภายนอกรายใดขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามให้ผู้อำนวยการสอบสวนหาข้อเท็จจริงและรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเพิกถอนการรับรอง และเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะพ้นสถานะการเป็นผู้ประเมินภายนอกในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) การรับรองหมดอายุและยังไม่ดำเนินการขอต่ออายุการรับรองภายใน

ระยะเวลาตามที่กำหนด

- 4) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม
- 5) ถูกเพิกถอนการรับรอง

1.6 มาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก

ข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการรับรอง การต่ออายุ และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก พ.ศ.2564 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ก) ได้กำหนดให้ ผู้ประเมินภายนอกต้องประพฤติตนให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมิน ภายนอก ดังต่อไปนี้

- 1.6.1 มีความประพฤติเรียบร้อย รักษาเกียรติยศ ชื่อเสียงของตนเองและสำนักงาน
- 1.6.2 เป็นผู้ปฏิบัติตนเรียบง่ายและไม่สร้างภาระแก่สถานศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอก
- 1.6.3 ปฏิบัติหน้าที่ผู้ประเมินภายนอกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีส่วนได้เสียเพื่อ ประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่เรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการไม่กระทำการ หรืองดเว้นการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
- 1.6.4 มีความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบ ได้ รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน มีเหตุผล มีหลักฐานสนับสนุนและมีความซื่อสัตย์ สุจริต ปราศจากอคติไม่ยอมให้อิทธิพลใดเบี่ยงเบนผลการประเมินให้ผิดไปจากความเป็นจริง
- 1.6.5 รับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างผู้มีความรู้ความสามารถพึงกระทำ และต้องทำการ ประกันคุณภาพภายนอกด้วยตนเอง
- 1.6.6 ปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกที่ คณะกรรมการกำหนด
- 1.6.7 ต้องไม่โฆษณา หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพภายนอกของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณาเกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่หรือทาง วิชาการเพื่อการศึกษาการประชุมทางวิชาการ การบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ
- 1.6.8 ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกตามความเป็นจริง ไม่คัดลอกรายงาน การประกันคุณภาพภายนอก และต้องไม่รั่วงานเท็จหรือรายงานโดยปกปิดข้อความจริงซึ่งควรต้องแจ้ง
- 1.6.9 ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกตามระยะเวลาที่ผู้อำนวยการ ผู้กำกับ การประเมินหรือหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร
- 1.6.10 รักษาความลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับจากการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งก่อนการตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยม
- 1.6.11 ปฏิบัติและครองตนเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
- 1.6.12 ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแบบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินภายนอก

การกระทำตาม (3) (4) (6) (8) และ (10) ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรการการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกอย่างร้ายแรง โดยมีโทษของการกระทำที่ฝ่าฝืน ดังนี้

- (1) ว่ากล่าวตักเตือนเป็นหนังสือ
- (2) ภาคทัณฑ์
- (3) พักการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก
- (4) เพิกถอนการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก

ในการพิจารณาลงโทษของการกระทำตามมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก (3) (4) (6) (8) และ (10) ให้คณะกรรมการสั่งลงโทษตามข้อ (3) พักการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอกหรือ (4) เพิกถอนการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก เท่านั้น

1.7 บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระบุถึงบทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกไว้ดังนี้ (ขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก สมศ., 2559)

1.7.1 ตรวจสอบสถานศึกษา สร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพ ให้กับบุคลากรของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

1.7.2 รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบหลักฐานข้อมูลเพื่อยืนยันสภาพความเป็นจริงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษาได้รายงานไว้ในรายงานการประเมินตนเอง และตามหลักฐานที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงที่ไม่ได้อยู่ในรายงานการประเมินตนเอง

1.7.3 ตรวจสอบกระบวนการและวิธีการที่สถานศึกษาใช้ในการได้มาซึ่งข้อมูลรวมทั้งหลักฐานที่ระบุในรายงานการประเมินตนเองมีความเหมาะสม ครอบคลุม และน่าเชื่อถือเพียงพอ

1.7.4 ตรวจสอบผลการพัฒนาเทียบกับเป้าหมาย/แผนพัฒนาของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาที่ สมศ. กำหนดเพื่อการประเมินภายนอก รวมทั้งตรวจสอบเป้าหมาย/แผนพัฒนาที่สถานศึกษาจะดำเนินการต่อไป เพื่อดูความสอดคล้องกับผลการประเมิน

1.7.5 ประมวล วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานประเมินภายนอก พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.7.6 รายงานผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาต่อ สมศ.

2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

2.1 ความหมายของสมรรถนะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) ได้สรุปคำนิยามของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพและอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไรหรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น.4) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่าหมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม คุณลักษณะและทัศนคติที่บุคคลจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2550) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร

อรอุมา รุ่งเรืองวณิชกุล (2556) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถเชิงพฤติกรรมที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ค่านิยม และเจตคติ ในการที่จะปฏิบัติหรือจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด และสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ในรูปของพฤติกรรมทางความรู้ ความคิด เจตคติ และการกระทำที่ดี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 9) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในระดับที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่ตนมีอยู่

จากความหมายของสมรรถนะข้างต้น สรุปได้ว่าสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่บุคคลต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการวิจัยครั้งนี้ เน้นไปที่สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระบวน การศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระบวนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรหมายถึง

ผู้ที่มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในปฏิบัติงานการประเมินได้อย่างมีคุณภาพ

2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะ ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

องค์ประกอบของสมรรถนะ หลักแนวคิดของ McClelland (สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2548, อ้างถึงใน McClelland, 1993) กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะมี 5 ส่วน คือ

1. ทักษะ (skill) คือ สิ่งที่คุณคนกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ เช่น ทักษะของหมอฟันในการอุดฟันโดยไม่ทำให้คนไข้รู้สึกเสียวเส้นประสาท หรือเจ็บ

2. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของคุณคน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านการบริหารต้นทุน เป็นต้น

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self - concept) คือ ทักษะคติ ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่คุณคนเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น คนที่เชื่อมั่นในตนเองสูงจะเชื่อว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (traits) คือ สิ่งที่คุณอธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น เขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ/เจตคติ (motives/attitude) คือ แรงจูงใจ หรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมาย เช่นบุคคลที่มุ่งผลสำเร็จ มักชอบตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย และพยายามทำให้สำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้ ตลอดจนพยายามปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองตลอดเวลา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น.11) กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะว่า ประกอบด้วย 7 ประการ คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะ (Attribute/Attitude) 4) การประยุกต์ใช้ (Application) 5) การกระทำ/การปฏิบัติ (Performance) 6) งานและสถานการณ์ต่างๆ (Task/Jobs/Situation) 7) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria)

R Krishnamurthy & JA Yalof (2010) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินทางจิตวิทยาคลินิกไว้ว่า ต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

Arisara Roengsumran. (2015). ได้กล่าวถึง สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ต้องประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

Education, A. (2017) ได้สรุปสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในกลุ่มประเทศยุโรป ไว้ว่า นอกจากจะมีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ตามวิชาชีพแล้ว จะต้องมีความรู้ ความ

เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการศึกษา ทักษะในการสื่อสาร ความสามารถในการเขียนรายงาน ทักษะด้านภาษา ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะด้านเทคโนโลยี

จากองค์ประกอบของสมรรถนะข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสมรรถนะประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงาน

2.3 องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการต่าง ๆ ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้อย่างหลากหลายท่านดังนี้

เกื้อ กระแสโสม (2547) ได้กำหนดสมรรถภาพของผู้ประเมินภายนอก ไว้ว่าประกอบด้วยสมรรถภาพ 3 ด้าน ดังนี้

สมรรถภาพด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินภายนอก 2) ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

สมรรถภาพด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะการวางแผนการประเมินสถานศึกษา 2) ทักษะการดำเนินการประเมินสถานศึกษา 3) ทักษะการสรุปผลการประเมินและเขียนรายงานการประเมินสถานศึกษา 4) ทักษะการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ 5) ทักษะทางการคิดเชิงตรรกะและการคิดวิเคราะห์ และ 6) ทักษะการทำงานเป็นทีม

สมรรถภาพด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 1) ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน และ 2) จรรยาบรรณในการประเมิน

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550) ได้กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ไว้ว่าประกอบด้วย 3 ด้านซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษาความมุ่งหมายหลักการ แนวการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา 2) มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3) มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา และ 4) มีความรู้ทั่วไปที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการประเมิน เช่น ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรทางสังคม การเมืองและบริบทของการประเมิน

2. ด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีทักษะในการวางแผนการประเมินสถานศึกษา การประเมินตนเองของสถานศึกษา 2) มีทักษะในการดำเนินการประเมินสถานศึกษาสามารถทำการประเมินตามแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ 3) มีทักษะ ในการสรุปและการเขียน

รายงาน และ4) มีทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการประเมิน เช่น การสื่อสารและการประสานงาน ทักษะการคิดเชิงตรรกะและการคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการตัดสินใจ

3. ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีจรรยาบรรณ เช่น ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ยุติธรรม มีเหตุผล 2) มีความเป็นกัลยาณมิตร เช่น ความไวต่อการรับรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็ว เป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาที่ดี เคารพต่อการประเมินภายนอก และ3) มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพ อ่อนน้อม เคารพให้เกียรติ ยอมรับและเข้าใจคนอื่น

นภาพร ส่งแสง (2018) ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้ คือ 1) สมรรถนะหลัก และ 2) สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะหลักสำหรับผู้ประเมินภายนอก (Assessor Core Competency) มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การทำงานเป็นทีม
- 1.2 ความมุ่งมั่นเพื่อให้งานสำเร็จ
- 1.3 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในอาชีพ
- 1.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2. สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Functional Competency)

- 2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการมองภาพแบบองค์รวม
- 2.2 ความรู้ ความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาที่ประเมิน
- 2.3 ความสามารถในการประเมิน
- 2.4 ความสามารถในการสื่อสาร
- 2.5 ความสามารถในการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

ศิริเดช สุชีวะ และคณะ (2561, น. 162-163) ได้กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกไว้ว่าประกอบด้วย 2 ส่วน สมรรถนะหลัก และสมรรถนะเฉพาะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะหลักสำหรับผู้ประเมินภายนอก (Assessor Core Competency) วิเคราะห์ได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความรอบรู้พื้นฐานที่จำเป็น ทักษะความสามารถที่จำเป็นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความรอบรู้พื้นฐานที่จำเป็น (Fundamental Literacy)

1) ความรอบรู้ในการจัดการศึกษาเฉพาะประเภท ได้แก่ (1.1) ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (1.2) การบริหารการศึกษา และ (1.3) การจัดการเรียนการสอน

2) ความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาที่จะประเมิน ได้แก่ (2.1) ปรัชญาแล

พันธกิจของสถานศึกษา (2.2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ของสถานศึกษา และ (2.3) อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

3) ความรอบรู้ในหลักและวิธีการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก ได้แก่

(3.1) การวิเคราะห์ SAR (3.2) การวิเคราะห์สถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา (3.3) การรวบรวม และตรวจสอบข้อมูล (3.4) การวิเคราะห์ข้อมูลและลงข้อสรุปเบื้องต้น และ (3.5) การให้ข้อเสนอแนะ

4) ความรอบรู้ในหลักการให้ผลป้อนกลับและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา สถานศึกษา ได้แก่ (4.1) หลักการให้ผลป้อนกลับ (Feedback และ Feedforward) และ (4.2) หลักการ เขียนข้อเสนอแนะ (Recommendation Building)

5) ความรอบรู้ในนโยบายและแนวทางการประเมินภายนอกของ สมศ. ได้แก่

(5.1) นโยบายการประเมินคุณภาพภายนอก (5.2) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินภายนอก และ

(5.3) มาตรฐานการปฏิบัติงานประเมินภายนอก

1.2 ทักษะความสามารถที่จำเป็น (Essential Skills)

1) ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational analysis) ได้แก่

(1.1) ความสามารถในการวิเคราะห์ SAR และ (1.2) ความสามารถในการวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีต่อสถานศึกษา

2) ความสามารถในการสืบสอบและวิเคราะห์ข้อมูล (Systematic inquiry)

ได้แก่ (2.1) ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลเชิงลึก (2.2) ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล (Validation) และ (2.3) ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล

3) ความสามารถในการสะท้อนคิดและให้ข้อเสนอแนะ (Reflection practice) ได้แก่ (3.1) ความสามารถในการกระตุ้นการสะท้อนคิดของผู้เกี่ยวข้อง (3.2) ความสามารถในการลงข้อสรุปเบื้องต้นจากข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ (3.3) ความสามารถในการให้ผลป้อนกลับ และ (3.4) ความสามารถในการสร้างข้อเสนอแนะ

4) ความสามารถในการสื่อสารและเจรจาต่อรอง (Interpersonal skills)

ได้แก่ (4.1) ความสามารถในการสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากผู้เกี่ยวข้อง (4.2) ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (4.3) ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง และ (4.4) ความสามารถในการจูงใจและการเจรจาต่อรอง

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Characteristic)

1) ความยึดมั่นจรรยาบรรณ ได้แก่ (1.1) การเคารพและให้เกียรติผู้เกี่ยวข้อง

(1.2) ความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินงานทุกขั้นตอน (1.3) การมีกิริยามารยาทที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์

2) การมีเจตคติการประเมินเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ได้แก่ (2.1) ความ

ปรารถนาดีต่อผู้รับการประเมินและส่วนรวม (2.2) ความเชื่อในการประเมินเพื่อการปรับปรุง (2.3) ความเชื่อในการเป็นกัลยาณมิตรประเมิน

3) สมรรถนะเฉพาะ (Functional Competency) ของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ด้านความรู้ ได้แก่ (1) ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานทุกประเภท (2) ความรู้ในนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านทักษะ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงความไว้วางใจจากเด็กวัยรุ่นตอนต้น ครู และผู้ปกครอง เพื่อการรวบรวมข้อมูลและสะท้อนคิด

ธนากร งามชมภู และคณะ (2563) ได้กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกที่จะให้ดำเนินการประเมินแบบเชี่ยวชาญ (Expert Judgement) ไว้ 6 สมรรถนะดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการประเมินสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามระบบแนวทางและวิธีการจัดการศึกษาของชาติ

2. ความสามารถในการประเมินสถานศึกษาอย่างถูกต้อง เหมาะสม กับบริบทการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ประเมิน

3. ความสามารถในการประเมินที่ถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปตามกระบวนการการประเมินคุณภาพการศึกษา

4. ความสามารถในการดึงข้อมูลเชิงลึก (Elicitation) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจแบบเชี่ยวชาญ (Expert Judgement)

5. ความสามารถในการสื่อสารและการจูงใจ

6. ความสามารถในการประเมินให้สอดคล้องเป็นไปตามกรอบจรรยาบรรณของผู้ประเมินตามที่ สมศ. กำหนด

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้น องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ โดยต้องมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ. ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีทักษะการทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมินรวมทั้งการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกที่ สมศ. กำหนด

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะ

การประเมินสมรรถนะสามารถประเมินได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย การที่ผู้วิจัยจะเลือกใช้งานวิธีใดนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ต้องการประเมิน เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์ โดยเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินสมรรถนะที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังนี้

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2548) กล่าวถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลสมรรถนะว่ามีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) ที่ต้องการสร้าง ซึ่งมี 6 วิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสัมภาษณ์ (Behavioral Event Interview: BEI) เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีผลงานดีเลิศและผู้ที่มีผลงานปานกลางในการปฏิบัติงานเดียวกัน ด้วยแบบสัมภาษณ์เหตุการณ์เชิงพฤติกรรม เพื่อค้นหาบุคลิกภาพและวิธีการเรียนรู้

2. คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ (Expert Panels) เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากวิธีหนึ่ง และส่วนใหญ่การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีนี้มักใช้กับตำแหน่งงานที่มีความรู้เฉพาะด้าน หรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเฉพาะด้าน

3. การใช้แบบสำรวจ (Surveys) มักทำโดยการจัดตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กร เพื่อร่วมให้คำแนะนำกับตัวชี้วัด ตามความสำคัญที่ก่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ

4. Competency Model Database “Expert System” เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่รวบรวมฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาสมรรถนะ ของบุคคล และให้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องตอบคำถามจากโปรแกรมและนำคำตอบที่ได้มาเทียบกับฐานสมรรถนะที่มีเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของบุคคลนั้น

5. การวิเคราะห์งาน (Job Function/Task Analysis) โดยทั่วไปมักทำโดยการให้พนักงานที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ มาเป็นผู้บันทึกข้อมูลโดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับงาน หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งงานนั้น ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง

6. การสังเกตพฤติกรรม (Direct Observation) เป็นวิธีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของพนักงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยการสังเกตมักใช้ร่วมกับวิธีการอื่น เช่น การใช้แบบสำรวจ หรือ วิเคราะห์งาน เป็นต้น

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (2564) ได้แนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะไว้ จำนวน 11 เครื่องมือ ดังนี้

1. ข้อสอบข้อเขียน เป็นการประเมินองค์ความรู้ มุ่งเน้นการดำเนินการด้วยความเรียบร้อยและโปร่งใส ในกรณีที่มีมาตรฐานอาชีพกำหนดให้มีการสอบข้อเขียน เจ้าหน้าที่สอบให้คะแนนข้อสอบข้อเขียน บันทึกคะแนนของผู้เข้ารับการประเมินแต่ละท่าน และเก็บรวบรวมเป็น

หลักฐานให้คณะกรรมการตัดสินตรวจสอบ แบ่งเป็นข้อสอบแบบอัตนัย (ข้อเขียน) และข้อสอบปรนัย (เลือกตอบ)

2. แฟ้มสะสมงาน เป็นการรวบรวมและตรวจทานหลักฐานทั้งในรูปของเอกสาร รวมถึงประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร รายงานการปฏิบัติงาน และเอกสารในรูปแบบ Soft-file รูปภาพ วิดีทัศน์ ที่เป็นผลงานในอดีตไม่ว่าจะเป็นแง่ของประสบการณ์ การฝึกอบรม การทำงานต่างๆ ว่าสอดคล้องตามที่มาตรฐานอาชีพกำหนดหรือไม่และตัดสินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การสัมภาษณ์ เป็นการประเมินองค์ความรู้ เจตคติ ก่อนที่จะเริ่มประเมินด้วยวิธีอื่น เช่นวิธีการสาธิต หรือการใช้แบบจำลอง โดยแนวทางในการสัมภาษณ์ จะต้องมีการกำหนดแนวคำถามและแนวคำตอบไว้ให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินและสิ่งที่ต้องการวัด หลีกเลี่ยงการซักถามที่เกินกว่าเนื้อหาสมรรถนะที่กำหนด สร้างบรรยากาศให้ผู้เข้ารับการประเมินสามารถตอบคำถามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สามารถดัดแปลงภาษาของข้อคำถามได้แต่ต้องไม่กระทบต่อใจความและเนื้อหาคำถาม ต้องมีการจดบันทึกเหตุผลหรือคำอธิบายไว้เพื่อการตรวจสอบ การตัดสินต้องเป็นไปตามเกณฑ์และมีความยุติธรรมต่อผู้เข้ารับการสัมภาษณ์

4. การจำลองสถานการณ์ เป็นการประเมินสมรรถนะที่ให้ผลการปฏิบัติงานจะอยู่ในสภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาก เนื่องจากการกำหนดเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมไว้

5. การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงานจริง เป็นการประเมินโดยใช้การสังเกต สิ่งที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติประจำวันในสถานประกอบการ มักจะใช้การตรวจสอบรายการ (checklist) ที่ประกอบด้วย performance criteria เป็นข้อความในการตรวจสอบ

6. การสาธิตการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการประเมินในการทำงานในงาน (Tasks) ต่างๆที่อาจมีหลากหลายขั้นตอน ซึ่งการประเมินจะต้องดำเนินการประเมินตามแผนการประเมินสมรรถนะหรือคู่มือกระบวนการประเมินสมรรถนะของบุคคล ตามมาตรฐานอาชีพสำหรับองค์กรรับรองฯ จัดให้มีการประเมินในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด และต้องเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน ต้องควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายกับเครื่องมือ หรือไม่ให้เกิดอันตรายกับผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการประเมินทุกคนให้เท่าเทียมกัน ไม่ควรประเมินเกินกว่าที่มาตรฐานอาชีพกำหนด

7. ผลงานหรือชิ้นงานที่ทำสำเร็จแล้ว เป็นการวัดเชิงคุณภาพของชิ้นงานเป็นชิ้นๆ

8. การประเมินด้วยบุคคลที่ 3 เป็นการประเมินโดยอาศัยข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับการประเมิน เช่น การประเมินแบบ 360 องศาที่ต้องใช้ข้อคิดเห็นจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผลสำรวจจากลูกค้า ซึ่งการพิจารณาว่าควรได้รับการประเมินจากใครบ้าง ขึ้นอยู่กับหัวข้อสมรรถนะที่ต้องการประเมินว่าต้องการประเมินในเรื่องใด

9. ประเมินจากโครงการเฉพาะบุคคล เป็นการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ ที่อาจหมายถึงหลักฐานประเภทต่างๆ เช่น รายงาน ชิ้นงาน การนำเสนอผลงาน

10. ประเมินจากโครงการกลุ่ม เป็นการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ โดยโครงการสามารถเป็นได้ทั้งโครงการในงานปกติหรือโครงการริเริ่มใหม่ แต่แบบที่ 9-10 ไม่ค่อยเป็นที่นิยม เนื่องจากใช้ต้นทุนและเวลาค่อนข้างสูง

11. ระบบประเมินด้วยคอมพิวเตอร์ เน้นการโดยใช้ระบบอัตโนมัติ ขอบเขตอาจเริ่มตั้งแต่การใช้คำถามตามตำรา จนถึงระดับการทำแบบจำลองผ่านระบบ

สมศ. (2564ข) ได้จัดทำเครื่องมือเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก ที่เรียกว่า QC100 (Quality Control 100) คือ ผู้ประเมินทุกคน ทุกระดับ การศึกษาต้องได้รับการประเมินผลติดตามการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในมิติของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมิน เพื่อนร่วมทีมประเมิน และหน่วยกำกับกำกับการประเมิน

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า มีวิธีการที่หลากหลายในการนำมาใช้วัดหรือประเมินสมรรถนะ การเลือกใช้เครื่องมือต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับรูปแบบการติดตามการดำเนินงานของผู้ประเมินภายนอก ของ สมศ. ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการประเมินโดยอาศัยข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับการประเมิน สำหรับนำมาใช้ในพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบวัด

3.1 ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา เป็นการรวมกันระหว่างคำ 2 คำ คือ การวัดหรือ การวัดผล (Measurement) และคำว่า การประเมิน หรือการประเมินผล (Evaluation) เป็นคำที่มี ความหมายที่แตกต่างกัน แต่มักจะใช้ควบคู่กันเสมอ คือ การวัดและประเมินผล หรือการวัดผล และ ประเมินผล เพื่อให้ครอบคลุมความหมายได้ครบถ้วน ความหมายของคำว่า การวัดผลและประเมินผล ได้มีผู้ให้ความหมายทั้งสองคำไว้ ดังนี้

3.1.1 ความหมายของการวัดผล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการศึกษาต่างๆ ได้ให้ความหมายของการวัด ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2530) กล่าวว่า การวัด คือ การกำหนดตัวเลขให้กับลักษณะตามกฎที่กำหนด

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2544) กล่าวว่า การวัด คือ การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ หรืออาจใช้เครื่องมือไปวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่าง ๆ

อัครเดช เกตฉำ และคณะ (2559) การวัดผล หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการกำหนดตัวเลขให้กับคุณลักษณะต่างๆ ของคน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ คือ จะต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบแบบแผน โดยมีเครื่องมือช่วยวัด ซึ่งจะทำให้ตัวเลขใช้แทนลักษณะของสิ่งที่เราต้องการ

ชวาล แพรัตกุล (2552) กล่าวว่า การวัดผลหมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพนามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องกระตุ้นก็คือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาได้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้ บอกเขาว่ามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ เพียงใด

ดังนั้น การวัดผลจึงหมายถึง การมีกระบวนการหรือเครื่องมือไปกระตุ้นสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อให้ได้ค่าออกมาเป็นตัวเลขที่แสดงขนาดของสิ่งนั้น

3.1.2 ความหมายของการประเมินผล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการศึกษาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

แซค (1989) (พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. 2559, น. 12; อ้างถึงใน Sax. 1989, P. 24) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าหรือตัดสินใจที่เกิดจากการสังเกตจากประสบการณ์และการฝึกฝนของผู้ประเมิน

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2544) กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผลเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง เช่น เนื้อหุ้ขึ้นนี้หนัก 0.5 กิโลกรัมเป็นเนื้อหุ้ขึ้นที่เบาที่สุดในร้าน (เปรียบเทียบกับกันภายในกลุ่ม) เด็กชายแดงได้คะแนนวิชาภาษาไทย 42 คะแนนซึ่งไม่ถึง 50 คะแนนถือว่าสอบไม่ผ่าน (ใช้เกณฑ์ที่ครูสร้างขึ้น) เป็นต้น

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่นๆ ในเกณฑ์ที่ตั้งไว้จากความหมายของการประเมินผล ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินผลจากการวัดของสิ่งที่วัดตามวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดคุณค่าของสิ่งนั้น

อัครเดช เกตฉำ และคณะ (2559) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การนำเอาผลจากการวัดหลายๆ ครั้งมาสรุป ติราคา คุณภาพของผู้เรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า สูง ต่ำ ดี เลว อย่างไร

ดังนั้น การประเมินผลจึงหมายถึง การนำค่าที่ได้จากการวัดมาเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลความหมาย

3.2 ลักษณะสำคัญของเครื่องมือวัด

พิสนุ พองศรี (2553, น.201-202) กล่าวว่า ลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่ดี ต้องประกอบด้วย ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง หรือความตรง (Validity) หรือความถูกต้องของเครื่องมือ ถือว่าเป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญที่สุดคือ สามารถวัดได้ในสิ่งที่จะวัด หรือวัดได้ผลตามจุดมุ่งหมาย จากความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คือ สามารถวัดเนื้อหาที่กำหนดไว้ได้อย่างครอบคลุม หรือข้อคำถามเป็นตัวแทนของเนื้อหาทั้งหมดได้

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) คือ สามารถวัดลักษณะที่วัดได้ตามโครงสร้างของทฤษฎี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยา

1.3 ความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion Related Validity) ซึ่งแบ่งย่อย 2 ประเภท ได้แก่

1.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) คือ สามารถวัดลักษณะที่สนใจในสภาพปัจจุบันได้

1.3.2 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ หรือความเที่ยงตรงเชิงทำนาย (Predictive Validity) คือ สามารถจะวัดลักษณะที่สนใจในอนาคตได้

ความเที่ยงตรงมีค่าระหว่าง 0.00 - 1.00 ค่ายิ่งสูงยิ่งดี ค่าที่ได้อย่างน้อยไม่ควรต่ำกว่า 0.50 ค่าที่ใช้ได้ คือ 0.50 -1.00 ยกเว้นกรณีหาโดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ยก็ต้องกำหนดค่าที่เหมาะสม เช่น ค่า $X < 4.00$ จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เป็นต้น

2. ความยากง่าย (Difficulty) เป็นสัดส่วนของการตอบถูก-ผิด ของข้อสอบแต่ละข้อ ในแบบทดสอบ ข้อคำถามใดที่มีคนตอบถูกมากก็ถือว่าเป็นข้อสอบที่ง่าย จะได้ค่าความยากมาก ข้อใดที่คนตอบถูกน้อยถือว่ามีความยากมาก ค่าความยากมีค่าระหว่าง 0.00 - 1.00 สรุปว่าค่าความยากยิ่งสูงข้อสอบยิ่งง่าย ค่าที่ใช้ได้ คือ ค่าระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าความยากที่ดีที่สุดคือ ค่าปานกลาง หรือ 0.50

3. อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นความสามารถของเครื่องมือที่จะจำแนกกลุ่มคนออกจากกัน เช่น คนเก่ง - อ่อน และคนแรงจูงใจสูง - ต่ำ เป็นต้น ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือมีค่าระหว่าง -1.00 - 1.00 ยิ่งสูงยิ่งดี ถ้าค่าติดลบถือว่าไม่มีอำนาจจำแนก ค่าที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00

4. ความเชื่อมั่น หรือความเที่ยง (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือวัดสิ่งที่ต้องการวัดไม่ว่าจะวัดกี่ครั้ง หรือวัดในสภาพการณ์ที่ต่างกันจะได้รับผลการวัดคงเดิม ความเชื่อมั่นมีความหมายของความเชื่อมั่นใน 3 ลักษณะ ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543)

4.1 ความเชื่อมั่นเป็นความคงที่ความเชื่อถือได้ (Stability) และความสามารถที่ทำนายได้ (Predictability)

4.2 ความเชื่อมั่นที่เป็นความถูกต้อง (Accuracy) ในการวัดสิ่งที่ต้องการวัดอย่างไม่มีผิดพลาด

4.3 ความเชื่อมั่นเป็นคุณสมบัติของการวัดที่ไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดให้ผลการวัดที่ถูกต้องชัดเจนแน่นอน

ดังนั้น เครื่องมือวัดที่ดีจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านของค่าความตรง ความเที่ยง อำนาจจำแนก ความยากง่าย ก่อนการนำมาใช้งานจริง เพื่อให้ผลที่ได้มีความถูกต้อง แม่นยำ วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตือรือร้น การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นผู้วิจัยมุ่งเน้น วิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วย 5 วิธี ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง ความเที่ยง อำนาจจำแนก จึงขอเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่นำวิธีการเชิงปริมาณในการแสดงน้ำหนักมาเป็นเครื่องมือในการสื่ไปยังผู้อ่าน ในแง่ของหลักการการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคเพื่อใช้ในการอนุมานอย่างเป็นระบบ เนื่องจากผลการวิเคราะห์โดยวิธีนี้ได้ดัชนีที่เป็นตัวเลขสำหรับนำไปใช้ในการอ้างอิง นอกจากนี้วิธีวิเคราะห์วิธีนี้ยังมีลักษณะเป็น "วัตถุวิสัย" (objectivity) เพราะมีการให้คำนิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) ในการระบุคุณลักษณะของแนวคิดที่จะเจงนั้บ คือการวิเคราะห์โดยวิธีนี้เป็น การเจงนั้บ "แนวคิด" ที่เป็นประเด็นของการศึกษาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ โดยแนวคิดเหล่านั้นปรากฏอยู่ในเอกสารหรืองานเขียนที่ต้องเจงนั้บออกมา เพื่อให้เห็นชัดลงไปว่าเอกสารหรืองานเขียนนั้นให้น้ำหนักกับแนวคิดเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด มิใช่เกิดจากการวิเคราะห์ด้วยการอธิบายตามความรู้สึกของผู้วิจัย การเจงนั้บเหล่านั้นนอกจากทำให้ทราบน้ำหนักของประเด็นเหล่านั้นแล้ว ยังอาจหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในเอกสาร หรืองานเขียนเหล่านั้นได้เช่นเดียวกัน (จุมพล หนิมพานิช, 2561, น.32)

3.3.2 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ความตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบสรุปอ้างอิงถึง เนื้อหาสาระ ความรู้ หรือประสบการณ์ ที่เครื่องมือมุ่งวัดว่ามีความครอบคลุม หรือเป็นตัวแทนมวลความรู้ หรือ ประสบการณ์ได้ดีเพียงใด สามารถดำเนินการได้ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 จำแนกตัวแปรให้ ครอบคลุมตามแนวคิดหรือวัตถุประสงค์โดยการสร้างตารางวิเคราะห์ประเด็น/หลักสูตร และขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือให้มีความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ และสามารถตรวจสอบได้โดย 1) ให้ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ ตรวจสอบความเหมาะสมของนิยาม ขอบเขตของเนื้อหา หรือ ประสบการณ์ที่มุ่งวัด 2) ตรวจสอบเนื้อหาหรือพฤติกรรมบางส่วนว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือ พฤติกรรมทั้งหมดหรือไม่ และ 3) เปรียบเทียบสัดส่วนของข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องกับน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละเนื้อเรื่องที่มุ่งวัดมากน้อยเพียงไร มีดัชนีที่ใช้ในการหา 2 ชนิดคือ ใช้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความสอดคล้องแล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (IOC : Index of item-objective congruence)

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถาม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ด้านวัตถุประสงค์ประเมินผลหรือด้านวิจัย อาจใช้ด้านภาษาด้วย เพื่อ พิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จำนวนผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน รูปแบบของเครื่องมือที่จะให้ ตรวจสอบจะต้องถูกต้องครบถ้วน โดยเฉพาะนิยามหรือวัตถุประสงค์ที่จะให้เปรียบเทียบ การพิจารณาใน 3 ประเด็น คือ เหมาะสม ไม่เหมาะสม และไม่แน่ใจ โดยพิจารณาข้อคำถามนั้น ๆ วัดได้ตรงหรือ สอดคล้องกับนิยามหรือไม่ พร้อมกับมีช่องว่างให้กรอกข้อเสนอแนะทั้งในรายข้อ รายด้าน และรวมทั้ง ฉบับ ใช้วิธีการกำหนดเป็นคะแนน

ให้ค่า = 1 ถ้าเห็นด้วย

ให้ค่า = -1 ถ้าไม่เห็นด้วย

ให้ค่า = 0 ถ้าไม่แน่ใจ

หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ จุดประสงค์ โดยใช้สูตรของ โรวินลลี และแฮมเบิลตัน มีสูตรการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ เป็นผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ของข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าอยู่ระหว่าง

0.00 ถึง 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง (บุญใจ ศรีสถิตย์ นรากร, 2555)

3.3.3 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ความตรงเชิงโครงสร้าง เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลผลการวิจัยและใช้ตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎี หรือกฎต่างๆ ทางสังคมศาสตร์ หรือไม่ (ประสพชัย พสุนนท์, 2558) โดยการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ในส่วนของการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อตรวจสอบทฤษฎี เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบ และเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างตัวแปรใหม่ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล

ค่าดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์
χ^2/df	< 2.00
CFI (Comparative Fit Index)	\geq 0.95
GFI (Goodness of Fit Index)	\geq 0.95
AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index)	\geq 0.95
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	< 0.05
SRMR (Standardize Root Mean Square Residual)	< 0.05

ที่มา: สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2557). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL, น.149

3.3.4 ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ (Discrimination)

ค่าอำนาจจำแนก เป็นความสามารถของข้อคำถามในการจำแนกหรือแบ่งความแตกต่างของผู้ตอบออกจากกันเป็นกลุ่มเก่ง-อ่อน รู้-ไม่รู้ โดยในการหาค่าอำนาจจำแนกของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างคะแนนรายชื่อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) โดยใช้สูตร เพอกูสัน (เครื่อ
 มาศ เพชรชู, 2556, น.120 อ้างถึงใน Ferguson, 1981) ดังนี้

$$r = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2] [n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายชื่อกับคะแนนรวม

n = จำนวนคน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนรายชื่อ

$\sum y$ = ผลรวมของคะแนนทุกชื่อ

$\sum xy$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนรายชื่อกับคะแนนรวมทุกชื่อของทุกคน

$\sum x^2$ = ผลรวมของคะแนนรายชื่อแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum y^2$ = ผลรวมของคะแนนรวมทุกชื่อแต่ละตัวยกกำลังสอง

ในการพิจารณาค่าของข้อคำถามที่เหมาะสมได้แก่ข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป
 ค่าที่มีค่าเป็นลบและต่ำกว่า .2 ต้องพิจารณาปรับปรุง หรือตัดข้อคำถามนั้นทิ้งไป (ข้อสอบที่มีคุณภาพ
 จะต้องมีความ r ระหว่าง .20 – 1.00 ถ้าค่า r เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกดีมาก ถ้าค่า r
 เข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกไม่ดี โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าอำนาจจำแนก (r)	ความหมาย
มากกว่าหรือเท่ากับ .4	ดีมาก
.30 - .39	ดี
.20 - .29	พอใช้
0 - .19	ปรับปรุง
น้อยกว่า 0	ใช้ไม่ได้

ที่มา: พล เหลืองรังษี .(2566). เอกสารประกอบการสอนการวัดผล การประเมินผล และการประกัน
 คุณภาพการศึกษา

3.3.5 ค่าความเที่ยง (reliability)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีการใช้คำเรียก ค่าความเที่ยง ว่า “ความเชื่อมั่น” หากผู้วิจัยมีการกล่าวถึงค่าเหล่านี้ในเอกสารที่ใช้อ้างอิง จึงหมายถึงความหมายเดียวกัน โดยความเที่ยง เป็นค่าที่แสดงถึงความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันกับคนกลุ่มเดียวกัน ในเวลาที่ต่างกัน โดยมีด้วยกัน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การวัดความคงที่ 2) การวัดความสมมูล 3) การวัดความสอดคล้องภายใน (สุวิมล ติรกานันท์ ,2551) โดยวิธีหาค่าความเที่ยงที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับงานการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือวิธีการหาค่าความเที่ยงแบบวัดความสอดคล้องภายใน

โดยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน ใช้สำหรับการวัดความน่าเชื่อถือของผู้ประเมิน หรือเครื่องมือวัดหลายชนิดที่ทำการวัดในสิ่งเดียวกัน เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่วัดสิ่งเดียวกัน โดยผู้วัดหลายคนหรือเครื่องมือวัดหลายชนิดให้ผลการวัดที่สอดคล้องกันหรือไม่ การวัดความสอดคล้องสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสอดคล้อง (Concordance Correlation Coefficient : CCC) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) เป็นต้น โดยงานวิจัยนี้ จะขอนำเสนอเฉพาะในส่วนของการหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เช่น ในการวัดอุณหภูมิร่างกายของคนไข้ 30 คน ครั้งแรกใช้ปรอทวัดไข้ และครั้งที่สองใช้เครื่องวัดแบบดิจิตอล หากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นสูงมาก หมายความว่า การใช้ปรอทวัดไข้และการใช้เครื่องวัดแบบดิจิตอลมีความใกล้เคียงกัน หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลกลุ่มนั้นจะมีความสอดคล้องกันสูง แต่หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าข้อมูลกลุ่มนั้นไม่มีความสอดคล้องกัน โดยการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ โดยการหาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการใช้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดในสิ่งเดียวกันจากผู้วัดมากกว่า 1 คน โดยใช้สูตรของ McGraw & Wong (1996) (สายวรุณ สุกง่า, เอกสิริ แก่นศักดิ์ศิริ, อุทุมพร โดมทอง. (2561) อ้างถึงใน McGraw & Wong (1996) ดังนี้

$$\alpha = \frac{MS_R - MS_E}{MS_R + \frac{MS_C - MS_E}{n}}$$

เมื่อ α = ค่าความเที่ยง

MS_R = ค่าเฉลี่ยกำลังสองระหว่างแถว

MS_E = ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน

MS_C = ค่าเฉลี่ยกำลังสองระหว่างสดมภ์

n = จำนวนหน่วยตัวอย่าง

เมื่อวิเคราะห์ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 สามารถแปลความหมายได้ดังนี้ Koo T. K. & Li M. Y. (สายวรุณ สุกก่า และคณะ, 2561 อ้างถึงใน Koo T. K. & Li M. Y., 2016)

0.00 -0.50 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับต่ำ

0.50 - 0.74 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับพอใช้

0.75 - 0.90 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี

0.90 - 1.00 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกื้อ กระแสโสม (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการรับรองผู้ประเมินภายนอกตามแนวคิดที่เน้นสมรรถภาพสำหรับการประเมินสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดการรับรองผู้ประเมินภายนอกและนำเสนอสมรรถภาพที่จำเป็นของผู้ประเมินภายนอกสำหรับการประเมินสถานศึกษา 2) พัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถภาพผู้ประเมินภายนอกสำหรับการรับรองผู้ประเมินภายนอก และ 3) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในด้านความตรง ความเที่ยง และกำหนดเกณฑ์ตัดสินสำหรับการรับรอง การวิจัยดำเนินการ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สมรรถภาพที่จำเป็นของผู้ประเมินภายนอกโดยใช้วิธีแบบผสมและเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน วิเคราะห์งานจากเอกสารและกับกลุ่มผู้ประเมินภายนอกที่มีประสบการณ์ตรงในการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 18 คน อภิปรายกลุ่มผู้ประเมินภายนอกที่ประสบผลสำเร็จในการประเมินสถานศึกษา จำนวน 25 คน โดยวิธี MACR และสอบถามความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามที่เก็บจากกลุ่มผู้ประเมินภายนอก จำนวน 455 ท่าน

ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถภาพผู้ประเมินภายนอก และกำหนดเกณฑ์ตัดสินสำหรับการรับรอง โดยทดลองใช้เครื่องมือครั้ง กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 246 คน

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม ลิสเรล 8.51 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สมรรถภาพที่จำเป็นของผู้ประเมินภายนอกสำหรับการประเมินสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยสมรรถภาพ 3 ด้าน ดังนี้ สมรรถภาพด้านความรู้ ประกอบด้วย (1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินภายนอก (2) ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ(3) ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษา สมรรถภาพด้านทักษะ ประกอบด้วย (1) ทักษะการวางแผนการประเมินสถานศึกษา (2) ทักษะการดำเนินการประเมินสถานศึกษา (3) ทักษะการสรุปผลการประเมินและเขียนรายงานการประเมินสถานศึกษา (4) ทักษะการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ (5) ทักษะทางการคิดเชิงตรรกะและการคิดวิเคราะห์ และ (6) ทักษะการทำงานเป็นทีม สมรรถภาพด้านคุณลักษณะประกอบด้วย (1) ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน และ (2) จรรยาบรรณในการประเมิน

2. แบบสอบที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ในสมรรถภาพ 3 ด้าน อยู่ในช่วง 0.672-0.692 ข้อสอบส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบสอบมีความตรงตามโครงสร้างอยู่ในระดับดี ($X^2 = 5.67$, $df = 12$, $P = 0.93$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.95$, $RMR = 0.01$) แบบสอบสมรรถภาพด้านความรู้มีความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์กับคะแนนจากแบบสอบวัดความรู้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.609$) แบบสอบสามารถจำแนกผู้สอบกลุ่มรอบรู้มากและรอบรู้น้อยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. คะแนนจุดตัดของแบบสอบจากการกำหนดโดยวิธีใช้ทฤษฎีการตัดสินใจ ในสมรรถภาพด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ และสมรรถภาพโดยรวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 58, 56, 75 และ 61 ตามลำดับ

ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาตัวแปรสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสังกัดเดิมของสถานศึกษาระหว่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กับสังกัดกรมสามัญศึกษาและตามข้อโต้แย้งของสถานศึกษาระหว่างมีข้อโต้แย้งกับไม่มีข้อโต้แย้ง ประชากร

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายนอก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 714 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามด้วยโปรแกรม SPSS for Window version 12.0 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับศึกษาขั้นพื้นฐาน มีตัวแปรทั้งหมด 84 ตัวแปร

2. ตัวแปรสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบร่วมกัน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้ความสามารถในการประเมิน 2) ความสามารถในการสื่อสารและการทำงานอย่างมีส่วนร่วม 3) จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก 4) การเป็นนักประชาธิปไตย 5) ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา 6) ความสามารถในการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สถานศึกษา และ 7) ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งร่วมกัน อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ร้อยละ 66.941

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสังกัดเดิมของสถานศึกษาระหว่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กับสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบสูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ในองค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถในการประเมินและองค์ประกอบด้านความสามารถในการสื่อสารและการทำงานอย่างมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อโต้แย้งของสถานศึกษาระหว่างมีข้อโต้แย้งกับไม่มีข้อโต้แย้ง พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีข้อโต้แย้งมีค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบสูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่มีข้อโต้แย้งในองค์ประกอบด้านความสามารถในการสื่อสารและการทำงานอย่างมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอก ในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอก ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อประเมินแบบจำลองที่พัฒนาขึ้น วิธีดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาโดยการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 23 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ นำความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาสร้างเป็น

แบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอก ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินแบบจำลองจากงานวิจัย สถิติที่ใช้ในการ
วิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่ามัธยฐาน
ผลการวิจัยพบว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า ASCQ Mode! ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นการรับสมัคร (Application : A) ขั้นการคัดเลือกผู้ประเมินภายนอก (Selection : S)
ขั้นการรับรองผู้ประเมินภายนอก (Certification : C) และขั้นการควบคุมคุณภาพผู้ประเมินภายนอก
(Quality Control : Q) โดยทั้ง 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 11 องค์ประกอบรอง
39 องค์ประกอบย่อย และ 50 ตัวบ่งชี้ ขั้นการรับสมัคร ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้ประเมิน
ภายนอก ต้องมีคุณสมบัติตามองค์ประกอบหลักที่ 1 คุณสมบัติทั่วไปของผู้ประเมินภายนอก
ซึ่งมีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มีอายุ 30 ปี ขึ้นไป วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขา
ศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ สัญชาติไทย มีสุขภาพแข็งแรงไม่เป็นอุปสรรคต่อการประเมิน ไม่เคยถูกลง
โทษทางวินัยหรือเคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิด
ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ในกรณีที่เป็นข้าราชการ ต้องมีประสบการณ์เป็นที่
ยอมรับในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน การบริหารหรือนิติศาสตร์การศึกษา ในระดับที่ทำการ
ประเมิน ไม่น้อยกว่า 5 ปี และไม่เคยถูกถอนใบประกอบวิชาชีพครูหรือผู้บริหารหรือผู้ประเมิน
ภายนอก ขั้นการคัดเลือกผู้ประเมินภายนอก ต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมในการคัดเลือกเพื่อให้ได้
ผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามต้องการ ประกอบด้วย

องค์ประกอบหลักที่ 2 คุณสมบัติเฉพาะของผู้ประเมินภายนอก มีจำนวน 3
องค์ประกอบรองได้แก่ คำนวณความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ประกอบด้วย 39 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบหลักที่ 3 วิธีการคัดเลือกผู้ประเมินภายนอก มีจำนวน 6 องค์ประกอบ
ย่อย ได้แก่ การคัดเลือกโดยการฝึกอบรม การเทียบวุฒิการศึกษา การเทียบประสบการณ์ทางการ
ประเมิน การพิจารณาจากการทำงานด้านการประเมิน การพิจารณาจากสมรรถนะของผู้ประเมิน
และการคัดเลือกโดยบูรณาการ ขั้นการรับรองผู้ประเมินภายนอก ประกอบด้วย

องค์ประกอบหลักที่ 4 การรับรองผู้ประเมินภายนอก มีจำนวน 5 องค์ประกอบรอง
ได้แก่ เกณฑ์การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก ระยะเวลาของ
การรับรองผู้ประเมินภายนอก หน่วยประเมินต้นสังกัดของผู้ประเมินภายนอกและการพ้นจากการเป็น
ผู้ประเมินภายนอก ประกอบด้วย 16 องค์ประกอบย่อย และ 3 ตัวบ่งชี้ ขั้นการควบคุมคุณภาพ
ผู้ประเมินภายนอก จะดำเนินการครอบคลุมขั้นการรับสมัคร การคัดเลือกผู้ประเมินภายนอก และการ
รับรองผู้ประเมินภายนอกเพื่อให้การรับรองผู้ประเมินภายนอกมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย

องค์ประกอบหลักที่ 5 การควบคุมคุณภาพผู้ประเมินภายนอก มีจำนวน 3
องค์ประกอบรอง ได้แก่ หน่วยงานที่ตรวจสอบคุณภาพผู้ประเมินภายนอก การพัฒนาผู้ประเมิน

ภายนอก และระยะเวลาที่ประเมินคุณภาพผู้ประเมิน การพัฒนาผู้ประเมินภายนอก และระยะเวลาที่ประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก ประกอบด้วย 17 องค์ประกอบย่อยผลการประเมินคุณภาพของ ASCQ Model โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่าโดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.60 - 4.00$) แบบจำลองที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ (ASCQ Mode) เป็นอีกแนวคิดที่เป็นทางเลือกสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการรับรองผู้ประเมินภายนอก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการรับรองผู้ประเมินภายนอก ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รวมทั้งผลการวิจัยยังได้ระบุสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ไว้ว่าประกอบด้วย 3 ด้านซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา ความมุ่งหมายหลักการ แนวการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา 2) มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3) มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา และ 4) มีความรู้ทั่วไปที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการประเมิน เช่น ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรทางสังคม การเมืองและบริบทของการประเมิน

2. ด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีทักษะในการวางแผนการประเมินสถานศึกษาการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2) มีทักษะในการดำเนินการประเมินสถานศึกษาสามารถทำการประเมินตามแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ 3) มีทักษะ ในการสรุปและการเขียนรายงาน และ 4) มีทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการประเมิน เช่น การสื่อสารและการประสานงานทักษะ การคิดเชิงตรรกะและการคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการทำงานเป็นทีมทักษะการตัดสินใจ

3. ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีจรรยาบรรณ เช่น ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ยุติธรรม มีเหตุผล 2) มีความเป็นกัลยาณมิตร เช่น ความไวต่อการรับรู้ในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็ว เป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาที่ดี เคารพต่อการประเมินภายนอก และ 3) มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพ อ่อนน้อม เคารพให้เกียรติ ยอมรับและเข้าใจคนอื่น

จิตต์ โชติอุทัย (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ 3) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ระหว่างผู้ประเมินเต็มเวลากับผู้ประเมินบางเวลา 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 5) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะและปัญหาทั่วไปของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ประเมินภายนอกที่สังกัดหน่วยประเมินในภาคใต้ จำนวน 290 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะระหว่างผู้ประเมินที่มีช่วงอายุต่างกัน มีสมรรถนะรวมทุกด้านไม่ต่างกัน แต่ในรายด้านต่างกัน 3) สมรรถนะรวมทุกด้าน ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ระหว่างผู้ประเมินเต็มเวลากับผู้ประเมินบางเวลาไม่แตกต่างกัน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะโดยรวมของผู้ประเมินพบว่า สมรรถนะด้านความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูงกับสมรรถนะด้านทักษะ และมีความสัมพันธ์ปานกลางกับด้านคุณลักษณะ ส่วนสมรรถนะด้านทักษะมีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับด้านคุณลักษณะ 5) ปัญหาสำคัญของผู้ประเมินคือ ความรู้ไม่พอในเรื่องการบันทึกภาคสนาม ผู้ประเมินไม่เตรียมงานและบันทึกงานล่วงหน้า ผู้ประเมินไม่สนใจกฎระเบียบของสมศ. และหน่วยที่สังกัด ค่าตอบแทนไม่เพียงพอ การขาดประสิทธิภาพการบริหารของสมศ. และหน่วยประเมิน โดยมีข้อเสนอแนะคือ ให้ สมศ. กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินให้แน่นอน ไม่เปลี่ยนหลักเกณฑ์บ่อย ให้ สมศ. และหน่วยประเมินเพิ่มความรู้ให้กับผู้ประเมินอย่างต่อเนื่อง ให้หน่วยเข้มงวดการเตรียมงานล่วงหน้าก่อนการประเมิน ให้ปรับการบริหาร สมศ. และหน่วยประเมิน ให้เพิ่มค่าตอบแทน ให้สมศ. และหน่วยประเมินมีการประกันคุณภาพและมีรายงานการประเมินตนเอง

นภาพร ส่งแสง (2018) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การติดตามและประเมินแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ โดยการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้การติดตามและประเมินแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะสมรรถนะหลักและสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นผู้มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 898 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้การติดตามและประเมินแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ โดยใช้องค์ประกอบสมรรถนะที่ได้จากระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการประเมิน มีการประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน และการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน และระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำนวน 5 แห่ง และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 18 คน สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน และสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การทำงานเป็นทีม (2) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในอาชีพ (3) ความมุ่งมั่นเพื่อให้งานสำเร็จ และ (4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน และองค์ประกอบสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการมองภาพแบบองค์รวม (2) ความรู้ ความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาที่ประเมิน (3) ความสามารถในการประเมิน (4) ความสามารถในการสื่อสาร และ (5) ความสามารถในการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

2. รูปแบบการประเมินสมรรถนะที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) สิ่งที่มีมุ่งประเมิน 3) วิธีการประเมิน 4) วิธีการตัดสินผล และ 5) การรายงานผลและให้ข้อมูลป้อนกลับ มีผลการประเมินคุณภาพรูปแบบด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องในการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้องและความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการประเมินของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิริเดช สุชีวะ และคณะ (2561) ได้ทำโครงการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอก กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก และพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ผลการวิจัยที่ได้ คือ 1) สภาพปัญหาของผู้ประเมินภายนอกแต่ละระดับ 2) สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะของผู้ประเมินภายนอกแต่ละระดับ และ 3) รูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกทุกระดับในภาพรวม ที่มีพัฒนาสมรรถนะใน 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกโดยอิงระดับสมรรถนะ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การพัฒนาความรู้ที่จำเป็นผ่านสื่อดิจิทัล การฝึกปฏิบัติโดยมีพี่เลี้ยง และการเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีวิธีการพัฒนาด้วยกระบวนการ CARE cycle รวมทั้งแนวทางการนำผลวิจัยไปใช้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกให้เป็นนักประเมินมืออาชีพได้อย่างสอดคล้องและตอบรับการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของประเทศไทย 4.0 ต่อไป

ธนากร งามชมภู และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอนาคตภาพการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกให้เป็นผู้ประเมินเชี่ยวชาญ การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมินภายนอก และเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในประเด็น ระดับสมรรถนะสำหรับผู้ประเมินภายนอกที่ควรจะเป็น และประเด็นวิธีการ/ขั้นตอนการเลื่อนระดับสมรรถนะสำหรับผู้ประเมินภายนอก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Delphi Future Research) ร่วมกับเทคนิคกับ Delphi กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก เลือกรวบรวมแบบเจาะจง จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับการสอบถามในรอบที่ 1 โดยการประชุมกลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2-3 ตามหลักการของเดลฟาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน (Median) เพื่อใช้ตรวจสอบระดับความคิดเห็น กับค่าความแตกต่างระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นที่ สมศ. ควรกำหนดไว้เป็นสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก มี 2 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competencies) 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การมีจิตบริการการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ การเป็นผู้ปฏิบัติตนด้วยความมีคุณธรรมและจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม 2) สมรรถนะในการประเมินสถานศึกษา (Competencies for Assessment) 6 สมรรถนะ ได้แก่ การประเมินสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามระบบ แนวทาง และวิธีการจัดการศึกษาของชาติ การประเมินสถานศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม กับบริบทการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ประเมิน การประเมินที่ถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปตามกระบวนการและวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา การดึงข้อมูลเชิงลึก การสื่อสาร และการจูงใจ และการประเมินให้สอดคล้องเป็นไปตามกรอบจรรยาบรรณของผู้ประเมินตามที่ สมศ. กำหนด สำหรับแนวทางการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก วิธีการพัฒนา ศักยภาพและ สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เป็นผู้ประเมินเชี่ยวชาญ มี 6 วิธี ได้แก่ การอบรมแบบเข้มข้นปฏิบัติจริง การฝึกปฏิบัติโดยมีพี่เลี้ยง การพัฒนาในระหว่างปฏิบัติงาน การเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในประเด็นระดับสมรรถนะสำหรับผู้ประเมินภายนอกที่ควรจะเป็น มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับเชี่ยวชาญพิเศษ และระดับเชี่ยวชาญส่วนประเด็นวิธีการ/ขั้นตอนการเลื่อนระดับสมรรถนะสำหรับผู้ประเมินภายนอก ใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน แต่แตกต่างกันในเรื่องจำนวนหรือปริมาณ ทั้งสองระดับ ดังนี้ 1) ผ่านการทดสอบความรู้แบบเข้มในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกโดยได้คะแนนจากการทดสอบระดับเชี่ยวชาญพิเศษไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

ระดับเชี่ยวชาญ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2) ผลการประเมินตามระบบ QC 100 เฉลี่ยเป็นระดับคะแนนระดับเชี่ยวชาญพิเศษ ร้อยละ 90 ขึ้นไป ระดับเชี่ยวชาญ ร้อยละ 90 ขึ้นไป 3) ระดับเชี่ยวชาญพิเศษ ต้องเป็นผู้ประเมินระดับเชี่ยวชาญมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และระดับเชี่ยวชาญ ต้องได้รับการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอกนับตั้งแต่การเริ่มประเมินในรอบที่ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และ 4) ประเมินสถานศึกษาตั้งแต่รอบที่ 4 (2559 - 2563) มาแล้วไม่น้อยกว่า 90 แห่ง (ระดับเชี่ยวชาญพิเศษ) และ 75 แห่ง (ระดับเชี่ยวชาญ) มีผลการประเมินคุณภาพในการประเมินสถานศึกษาที่แสดงว่า เกิดประโยชน์และส่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีผลการประเมินรวมทุกสถานศึกษาเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 (ระดับเชี่ยวชาญพิเศษ) และ ร้อยละ 80 (ระดับเชี่ยวชาญ) ตามแบบวิธีประเมินที่สมศ. กำหนด

King; et al, (สุมาลี ศรีพุทธรินทร์, 2550, น.93, อ้างถึงใน King; et al, 2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมิน ซึ่งได้ใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบกันแต่แยกวิเคราะห์คนละส่วน ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 31 คน ตรวจสอบความตรงด้วยวิธี MACR Process (A Multi - Attribute Consensus Reaching Process) ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมิน แบ่งออกเป็น 4 องค์กรประกอบหลัก (Domain) 16 กลุ่มสมรรถนะ (Competency Categories) และ 49 ข้อย่อย (Competency item) ดังนี้องค์กรประกอบหลักที่ 1 การสืบเสาะหาความรู้อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ และ 19 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1) สามารถทำการวิจัยได้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 การกำหนดกรอบคำถามการวิจัย ตัวบ่งชี้ที่ 2 การออกแบบการวิจัย ตัวบ่งชี้ที่ 3 ทำการวัดผลได้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพและแบบผสมผสาน สมรรถนะที่ 2) สามารถทำการประเมินได้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 รู้ทฤษฎีประเมิน รูปแบบ ปรัชญาของการประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ 2 การประเมินความต้องการและความจำเป็นได้ ตัวบ่งชี้ที่ 3 กำหนดกรอบคำถามการประเมินได้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ออกแบบการประเมินได้ ตัวบ่งชี้ที่ 5 กระบวนการประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ 6 ตัดสินใจได้ ตัวบ่งชี้ที่ 7 แนะนำคนอื่นได้ ตัวบ่งชี้ที่ 8 ประเมินงานประเมินได้ สมรรถนะที่ 3) สามารถทำการวิจัยควบคู่การประเมินได้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม ตัวบ่งชี้ที่ 2 การสุ่มตัวอย่าง ตัวบ่งชี้ที่ 3 การสร้างเครื่องมือ ตัวบ่งชี้ที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวบ่งชี้ที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้ที่ 6 การแปลความหมายข้อมูล และตัวบ่งชี้ที่ 7 การรายงานผล องค์กรประกอบหลักที่ 2 สามารถปฏิบัติการประเมินได้ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะและ 14 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1) สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการสำหรับผู้ใช้อ้างอิงได้ สมรรถนะที่ 2) สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร การปรับเปลี่ยนและการเมือง ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถวิเคราะห์บริบททางการเมืองขององค์กรได้ ตัวบ่งชี้ที่ 3 เคารพสถานที่ประเมินและผู้ว่าจ้าง ตัวบ่งชี้ที่ 4 เปิดรับตัวป้อนอื่น ๆ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น สมรรถนะที่ 3) สามารถสร้างและจัดการโครงการประเมินได้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ตอบสนองสิ่งที่นำเสนอ ตัวบ่งชี้ที่ 2

สามารถเขียนความคิดเห็นแบบเป็นทางการได้ ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถจัดสรรงบประมาณสำหรับการประเมินได้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 สามารถจัดการทรัพยากรที่ต้องการ และจำเป็นได้ ตัวบ่งชี้ที่ 5 สามารถดูแลบุคคลอื่นได้ ตัวบ่งชี้ที่ 6 สามารถฝึกหัดบุคคลอื่นได้ ตัวบ่งชี้ที่ 7 ทำการประเมินด้วยวิธีที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก ตัวบ่งชี้ที่ 8 ทำงานให้เสร็จทันเวลา และตัวบ่งชี้ที่ 9 จัดการอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างโครงการได้ องค์ประกอบหลักที่ 3 ทักษะทั่วไปสำหรับการประเมิน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะและ 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีเหตุผล สมรรถนะที่ 2) ทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร สมรรถนะที่ 3) ทักษะการพูดเพื่อสื่อสาร สมรรถนะที่ 4) ความสามารถระหว่างบุคคล ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทักษะการเจรจา ตัวบ่งชี้ที่ 2 ทักษะการกำจัดความขัดแย้ง ตัวบ่งชี้ที่ 3 ทักษะการอำนวยความสะดวกแก่กลุ่ม ตัวบ่งชี้ที่ 4 ทักษะการดำเนินการเกี่ยวกับกลุ่ม ตัวบ่งชี้ที่ 5 ทักษะการทำงานเป็นทีและความร่วมมือ ตัวบ่งชี้ที่ 6 ทักษะการเชื่อมโยงวัฒนธรรม และสมรรถนะที่ 5 ทักษะการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ องค์ประกอบหลักที่ 4 วิชาชีพนักประเมิน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ และ 10 สะท้อนผลการปฏิบัติ ตัวบ่งชี้ที่ 3 สร้างเครือข่ายในการทำงาน ตัวบ่งชี้ที่ 4 ศึกษาความรู้ทางการประเมินที่ทันสมัยอยู่เสมอ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ปรับปรุงความรู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และตัวบ่งชี้ที่ 6 เขียนหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ความรู้ของการเป็นนักประเมิน สมรรถนะที่ 2 มีจริยธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 1 ซื่อสัตย์ในการประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้วิธีการและทักษะที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ ตัวบ่งชี้ที่ 3 เคารพต่อโครงการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวบ่งชี้ที่ 4 รับผิดชอบสิ่งที่เปิดเผยต่อสาธารณะ สมรรถนะที่ 3 ความรู้ของมาตรฐานวิชาชีพ สมรรถนะที่ 4 การประยุกต์มาตรฐานวิชาชีพสมรรถนะที่ 5 การพัฒนาวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่ 2 สะท้อนผลการปฏิบัติ ตัวบ่งชี้ที่ 3 สร้างเครือข่ายในการทำงาน ตัวบ่งชี้ที่ 4 ศึกษาความรู้ทางการประเมินที่ทันสมัยอยู่เสมอ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ปรับปรุงความรู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และตัวบ่งชี้ที่ 6 เขียนหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมิน

4.2 งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ

สุกัลักษณ์ ธานีรัตน์ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ตัวอย่างในการศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล 10 คน พยาบาลวิชาชีพ 12 คน ผู้ใช้บริการ 12 คน นักศึกษาพยาบาล 8 คน และกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมิน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน และนักศึกษาพยาบาล 30 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรายการพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะทางวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทย โดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ได้รายการพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 39 ข้อ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า แบบประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล มี 5 ด้าน จำนวน 34 ข้อ คือ 1) เข้าใจความต่าง ทางวัฒนธรรม จำนวน 5 ข้อ 2) เคารพความเป็นบุคคล จำนวน 7 ข้อ 3) ให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม จำนวน 11 ข้อ 4) มีความไวต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรม จำนวน 5 ข้อ และ 5) มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร จำนวน 6 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ระดับ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .71-1.00 และทั้งหมดเท่ากับ .84 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 แบบประเมินที่พัฒนาขึ้นนี้สถาบัน การศึกษาทางการพยาบาล สามารถนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

ชยุต พิพัฒฐาตร (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยเมื่อเข้าสู่ยุคอาเซียนภิวัตน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบวัดสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในประเทศไทยเมื่อเข้าสู่ยุคอาเซียนภิวัตน์ 2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ด้านความตรง ความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนก และ 3) สร้างเกณฑ์ปกติวิสัยระดับประเทศ (National Norms) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,130 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การหาคุณภาพของแบบวัดที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) 2) ความตรงตามสภาพ (Concurrent validity) 3) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) 4) ตรวจสอบอำนาจจำแนก(Discrimination) และ 5) ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดสมรรถนะ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในประเทศไทยเมื่อเข้าสู่ยุคอาเซียนภิวัตน์ จำนวน 86 ข้อ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนาตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบสมรรถนะหลัก องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงาน และองค์ประกอบสมรรถนะอาเซียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยอิงบริบทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวในการสร้างข้อคำถาม ข้อคำถามแต่ละ ข้อมีลักษณะการตอบตามพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการมีสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ได้แก่ 1 (ไม่มี) 2 (น้อย) 3 (ค่อนข้างน้อย) 4 (ค่อนข้างมาก) 5 (มาก) การสร้างเครื่องมือใช้การศึกษา ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในประเทศไทยเมื่อเข้าสู่ยุคอาเซียนภิวัตน์ รวบรวมความหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

สมรรถนะการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งระบุพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสมรรถนะการบริหารงาน ตามกลุ่มสมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะการบริหารงาน และสมรรถนะอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัด ที่พัฒนาขึ้น มีข้อคำถาม 86 ข้อ เพื่อวัดองค์ประกอบสมรรถนะหลัก 34 ข้อ สมรรถนะการบริหารงาน 24 ข้อ และ สมรรถนะอาเซียน 28 ข้อ 2) ผลการวิเคราะห์คุณภาพ พบว่าแบบวัดองค์ประกอบสมรรถนะหลัก สมรรถนะการบริหาร งาน และสมรรถนะอาเซียน มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 3.102 ถึง 8.259, 3.102 ถึง 8.021 และ 3.006 ถึง 6.102 ตามลำดับ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ มีค่าความเที่ยงโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค เท่ากับ .94, .92 และ .98 ตามลำดับ และความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่าโมเดลสมรรถนะการบริหาร งานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 92.64$, P-value = 0.00012, df = 48, $\chi^2 / df = 1.93$, RMSEA = 0.029, CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.97) ข้อคำถามทั้ง 86 ข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) เกณฑ์ ปกติวิสัยของแบบวัด จำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สมรรถนะการบริหารงานในระดับสูง มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ในช่วง 77.01 ถึง 100.00 สเตนไนน์ ที่ 7 ถึง 9 ระดับปานกลาง มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ในช่วง 23.01 ถึง 77.00 สเตนไนน์ ที่ 4 ถึง 6 และ ผู้บริหารที่มีสมรรถนะการบริหารงานในระดับควรได้รับการแก้ไข มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ในช่วง 0.00 ถึง 23.00 สเตนไนน์ ที่ 1 ถึง 3

วิภาวรรณ เอกวรรณัง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ การดำเนินการวิจัย การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพ ครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสังเคราะห์เอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะวิชาชีพครู จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การประเมินความ ต้องการจำเป็นการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากอาจารย์นิเทศและนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู โดยการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูล ด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา 3) การพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและ องค์ประกอบเชิงยืนยัน 4) การพัฒนาชุดประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดย การสร้างแบบตรวจสอบรายการตามตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจและ องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวบ่งชี้สมรรถนะย่อย ประกอบด้วยข้อรายการ เพื่อใช้ในการตรวจสอบ 6 ข้อรายการ ผลการวิจัย พบว่า ควรมีการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะ วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้สอดคล้องกับ

มาตรฐานวิชาทางการศึกษารอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์(หลักสูตร 5 ปี) โดยการพัฒนาเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้สมรรถนะย่อย ดังนี้ 1) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การเตรียมสิ่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) การนำเข้าสู่บทเรียน 4) บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 5) การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 6) การใช้สื่อ / นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและ ประเมินการเรียนรู้นักเรียน 8) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ และ 9) ความรู้ที่จะนำมาใช้ในวิชาชีพครู และตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติงานครู โดยประกอบด้วยตัวบ่งชี้สมรรถนะย่อยดังนี้ 1) การแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกได้ถึงความศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน 2) ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครู 3) ความรับผิดชอบและความมีวินัย 4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น 5) ปฏิบัติตนตามวิถีความเป็นไทยและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) การใช้ทักษะการคิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และ 7) ทักษะการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1) เกื้อ กระแสโสม (2547), 2) ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง (2547), 3) สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550), 4) จิตต์ โชติอุทัย (2550), 5) นภาพร ส่งแสง (2018), 6) ศิริเดช สุชีวะ และคณะ (2561), 7) ธนากร งามชมภู และคณะ (2563), 8) สมศ. (2564ก), 9) King; et al. (2001) ผู้วิจัยจึงได้นำมาสังเคราะห์และออกแบบการพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.

1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.2 ทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล

2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา (Development Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เกณฑ์การแปลผล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 37 หน่วย รวม 2,250 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนผู้ประเมินภายนอกในแต่ละหน่วย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

โดยกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง จำนวน 150 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนก กลุ่มตัวอย่างที่สอง จำนวน 200 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าความเที่ยง และข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่งและสอง จำนวน 350 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมข้อความเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ประเมินสถานศึกษา ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด รวม 47 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่สร้างตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มีเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม
ในระดับน้อยที่สุด/ หรือไม่เคยปฏิบัติ

ระดับ 2 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมใน
ระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมในระดับ
ปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมใน
ระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมใน
ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยขั้นตอนในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 สร้างองค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน**

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมากำหนดขอบเขตสมรรถนะรายองค์ประกอบ ตัวชี้วัด ที่ต้องการวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ เพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือวัด

1.3 เขียนนิยาม และกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และกำหนดเป็นสมรรถนะรายองค์ประกอบ และตัวชี้วัด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในกรนิยามและการคัดเลือกสมรรถนะรายองค์ประกอบ และตัวชี้วัด

1.4 การจัดทำผังของแบบวัด โดยการกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ที่ผ่านความเห็นชอบเบื้องต้นแล้ว มาเป็นแนวทางในการกำหนด จำนวนข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น จำนวน 77 ข้อคำถาม โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผังของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	จำนวนข้อคำถาม
ด้านความรู้	1) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	5
	2) ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.	6
	3) ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน	6
	4) ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา	3
ด้านทักษะ	1) ด้านทักษะการสื่อสาร	5
	2) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม	5
	3) ด้านทักษะการวางแผนการประเมิน	5
	4) ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์	5
	5) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเชิงระบบ	4
	6) ด้านทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ	6
	7) ด้านทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	6

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	จำนวนข้อ คำถาม
ด้านคุณลักษณะ	1) มีความเป็นกัลยาณมิตร	4
	2) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์	5
	3) มีคุณธรรม จริยธรรม	5
	4) มีจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอกตามที่กำหนด	7
รวมทั้งหมด		77

จากตารางข้างต้น เมื่อผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของสมรรถนะ องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และจำนวนข้อคำถาม เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาจัดข้อคำถามและจัดทำเป็นร่างเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ รวม 3 องค์ประกอบ 17 ตัวชี้วัด และ ข้อคำถามที่เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 77 ข้อ

1.5 จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารของ สมศ. จำนวน 3 ท่าน ผู้แทนนิติบุคคลของหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 2 ท่าน และผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สมศ. จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาร่างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด ข้อคำถาม เกณฑ์การตัดสินผลในภาพรวมและรายองค์ประกอบ แล้วปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.6 นำแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ และนำมาจัดทำเป็นแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ ที่ประกอบด้วย สมรรถนะ จำนวน 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด จำนวน 47 ข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00

ขั้นตอนที่ 2 ทาคคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

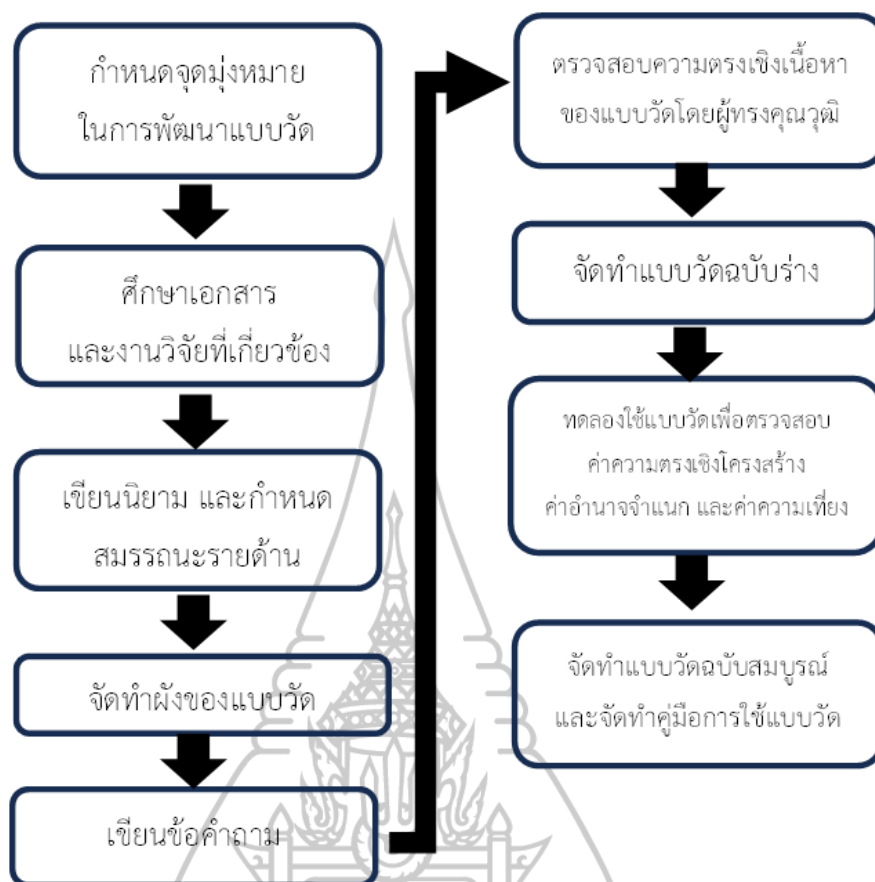
2.1 นำแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบ (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ขององค์ประกอบที่ได้สร้างขึ้น มีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า χ^2 เท่ากับ 35.69 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 21 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR) เท่ากับ .03

2.2 ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยการนำแบบวัดไปทดลองกับผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76

2.3 ตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบวัด โดยการนำแบบวัดไปทดลองกับผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ผู้ประเมินดำเนินการประเมินตนเอง จำนวน 200 คน และให้ผู้แทนนิติบุคคล จำนวน 37 คน ประเมินผู้ประเมินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมิน (Inter-rater Reliability) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 และค่าความเที่ยงรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ มีค่าเท่ากับ .92 2) ด้านทักษะ มีค่าเท่ากับ .84 และ 3) ด้านคุณลักษณะ มีค่าเท่ากับ .87

2.4 จัดทำแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์ และจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากขั้นตอนในการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ฉบับ

3.2 จัดทำร่างเครื่องมือแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและเอกสารประกอบ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 จัดเตรียมความพร้อมของข้อมูลประเด็นสำหรับการสนทนากลุ่ม และเอกสารประกอบการนำเสนอ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมก่อนวันประชุม

3.4 ดำเนินการจัดการประชุมสนทนากลุ่มเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ในการพิจารณาค่า IOC

3.5 นำข้อเสนอแนะจากการจัดประชุม มาวิเคราะห์และปรับปรุงแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.6 นำแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อพิจารณาก่อนนำไปทดลองเก็บกับกลุ่มตัวอย่าง

3.7 ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 388 ฉบับ ได้แก่

3.7.1 ผู้อำนวยการ สมศ.

1) ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 37 ฉบับ

2) ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 ฉบับ

3.8 จัดทำแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับให้ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการทดลองเครื่องมือและเก็บข้อมูลโดยการกรอกข้อมูลผ่านแบบฟอร์มออนไลน์

3.9 ประสานงานผู้แทนนิติบุคคล จำนวน 37 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมการทดลองเครื่องมือ โดยการกำหนดสัดส่วนสำหรับผู้ประเมินในแต่ละหน่วย โดยการสุ่มอย่างง่าย และแจ้งกำหนดวันส่งแบบสอบถามให้ผู้ประเมินทราบ

3.10 รวบรวมข้อมูลแบบวัดเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.11 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความตรง ความเที่ยง อำนาจจำแนก และการวิเคราะห์เนื้อหา

3.12 สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

4. เกณฑ์ในการแปลผล

เกณฑ์การแปลผลการประเมินสมรรถนะ โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้านและภาพรวม ที่สามารถเทียบกับระดับคุณภาพที่กำหนดเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545) ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง มีสมรรถนะระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง มีสมรรถนะระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง มีสมรรถนะระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง มีสมรรถนะระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง มีสมรรถนะระดับมากที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC; Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การพิจารณาความตรงโดยใช้ค่าความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ .05 ถือว่าข้อความมีความตรง (วรณดี แสงประทีปทอง. 2545)

5.2 วิเคราะห์หาความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบ

5.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

5.4 ข้อมูลจากการตอบแบบวัดตามรายด้านสมรรถนะ องค์ประกอบและรายข้อคำถาม นำมาใช้ในการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดรายข้อ (Discrimination) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

5.4.1 การหาอำนาจจำแนก โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) โดยใช้สูตรของเฟอูก์สัน (เครีอมาศ เพชรชู. 2556, 120 อ้างถึงใน Ferguson, 1981) ดังนี้

$$r = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2] [n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

n = จำนวนคน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนรายข้อ

$\sum y$ = ผลรวมของคะแนนทุกข้อ

$$\begin{aligned}\sum xy &= \text{ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทุกข้อของทุกคน} \\ \sum x^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนรายข้อแต่ละตัวยกกำลังสอง} \\ \sum y^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนรวมทุกข้อแต่ละตัวยกกำลังสอง}\end{aligned}$$

ในการพิจารณาค่าของข้อคำถามที่เหมาะสมได้แก่ข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ .2 ขึ้นไป ค่าที่มีค่าเป็นลบและต่ำกว่า .2 ต้องพิจารณาปรับปรุง หรือตัดข้อคำถามนั้นทิ้งไป

5.4.2 หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมิน ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) โดยใช้สูตรของ McGraw & Wong (1996) (อ้างถึงใน สายวรุณ สุกก่า และคณะ. 2561) ดังนี้

$$\alpha = \frac{MS_R - MS_E}{MS_R + \frac{MS_C - MS_E}{n}}$$

เมื่อ α = ค่าความเที่ยง

MS_R = ค่าเฉลี่ยกำลังสองระหว่างแถว

MS_E = ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน

MS_C = ค่าเฉลี่ยกำลังสองระหว่างสดมภ์

n = จำนวนหน่วยตัวอย่าง

เมื่อวิเคราะห์ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 สามารถแปลความหมายได้ดังนี้ (Koo T. K. & Li M. Y., 2016) (อ้างถึงใน สายวรุณ สุกก่า และคณะ. 2561)

0.00 -0.50 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับต่ำ

0.50 - 0.74 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับพอใช้

0.75 - 0.90 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี

0.90 - 1.00 ความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ คือ 1) เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยสมรรถนะ จำนวน 3 องค์ประกอบ รวม 9 ตัวชี้วัด จำนวนรวม 47 ข้อคำถาม ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด จำนวนรวม 13 ข้อคำถาม ได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.

1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด จำนวนรวม 24 ข้อคำถาม ได้แก่

2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.2 ทักษะการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด จำนวนรวม 10 ข้อคำถาม ได้แก่

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

โดยแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบ (checklist) และแบบเติมข้อความเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ประเมินสถานศึกษา

ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด รวม 47 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่สร้างตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00

2. ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หาความตรงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 350 คน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) พบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติความสอดคล้อง ไค-สแควร์ = 35.69, $df = 21$, NFI = 0.98, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, CFI = 0.99 และ SRMR = 0.03 ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้วัด ความสอดคล้อง	เกณฑ์การยอมรับ	ค่าที่ได้จาก ผลการทดสอบ	ผลการพิจารณา
Chi-square (χ^2) ไม่ แตกต่าง	$p > 0.05$	0.02	ไม่ยอมรับ
χ^2/df	< 2.00	1.70	ยอมรับ
NFI	≥ 0.95	0.98	ยอมรับ
GFI	≥ 0.95	0.98	ยอมรับ
AGFI	≥ 0.95	0.95	ยอมรับ
CFI	≥ 0.95	0.99	ยอมรับ
SRMR	< 0.05	0.03	ยอมรับ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดคือ องค์ประกอบด้านความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.94 รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านทักษะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.92 และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ดังนี้

ด้านความรู้ มีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.58 – 0.76 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายอยู่ระหว่าง 0.34 – 0.58

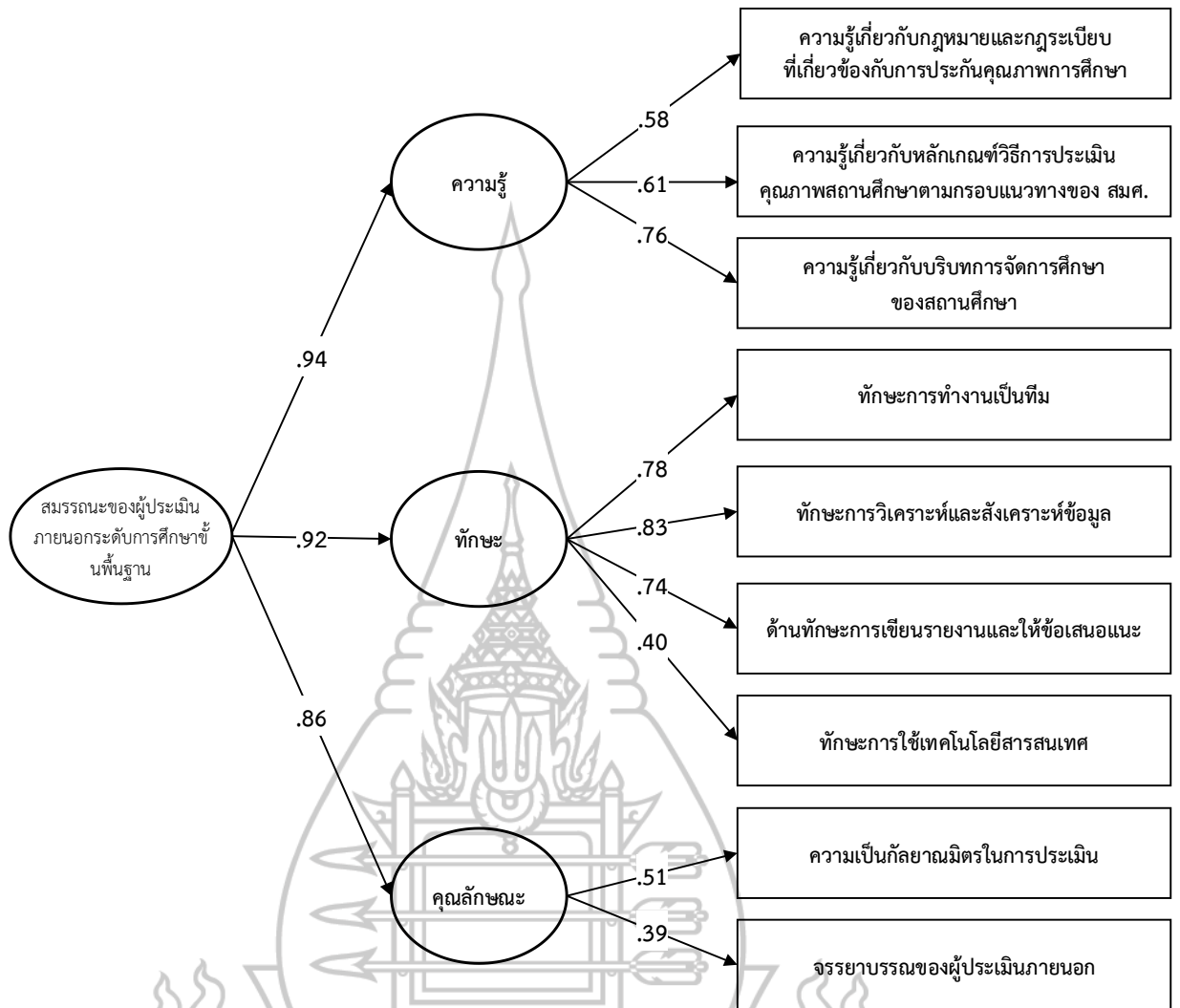
ด้านทักษะ มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.83 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายอยู่ระหว่าง 0.16 – 0.68

ด้านคุณลักษณะ มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.39 – 0.51 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายอยู่ระหว่าง 0.15 – 0.26

แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 และดังภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของสมรรถนะของผู้ประเมิน
ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปร	น้ำหนักปัจจัย			ค่า สัมประสิทธิ์R ²
	Std. Loading	SE	t-value	
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับหนึ่ง				
1. ด้านความรู้				
1) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา (X1.1)	0.58	-	-	0.34
2) ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพ สถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ. (X1.2)	0.61	0.15	7.79	0.37
3) ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา (X1.3)	0.76	0.12	9.44	0.58
2. ด้านทักษะ				
1) ทักษะการทำงานเป็นทีม (X2.1)	0.78	-	-	0.61
2) ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล (X2.2)	0.83	0.12	13.74	0.68
3) ด้านทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ (X2.3)	0.74	0.11	12.16	0.54
4) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (X2.4)	0.40	0.09	6.97	0.16
3. ด้านคุณลักษณะ				
1) ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน (X3.1)	0.51	-	-	0.26
2) จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก (X3.2)	0.39	0.14	4.96	0.15
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับสอง				
1) ด้านความรู้	0.94	0.02	9.93	0.89
2) ด้านทักษะ	0.92	0.01	13.54	0.84
3) ด้านคุณลักษณะ	0.86	0.01	7.67	0.75

ภาพที่ 4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดรายข้อ (Discrimination)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 150 คน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามทั้ง 47 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76 โดยรายละเอียดค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) และค่าอำนาจจำแนก ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) และค่าอำนาจจำแนก

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก
องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้			
ตัวชี้วัดที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา	ข้อที่ 1)	1.00	.59
	ข้อที่ 2)	1.00	.68
	ข้อที่ 3)	1.00	.61
ตัวชี้วัดที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการประเมิน คุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของสมศ.	ข้อที่ 4)	1.00	.67
	ข้อที่ 5)	1.00	.63
	ข้อที่ 6)	1.00	.68
ตัวชี้วัดที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	ข้อที่ 7)	1.00	.64
	ข้อที่ 8)	1.00	.70
	ข้อที่ 9)	1.00	.60
ตัวชี้วัดที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา (ต่อ)	ข้อที่ 10)	1.00	.65
	ข้อที่ 11)	1.00	.65
	ข้อที่ 12)	1.00	.65
	ข้อที่ 13)	1.00	.69
องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ			
ตัวชี้วัดที่ 4 ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม	ข้อที่ 1)	1.00	.47
	ข้อที่ 2)	.71	.64
	ข้อที่ 3)	1.00	.68
	ข้อที่ 4)	.71	.69
	ข้อที่ 5)	1.00	.72
ตัวชี้วัดที่ 5 ด้านทักษะการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูล	ข้อที่ 6)	1.00	.76
	ข้อที่ 7)	1.00	.45
	ข้อที่ 8)	1.00	.70
ตัวชี้วัดที่ 5 ด้านทักษะการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูล	ข้อที่ 9)	1.00	.72
	ข้อที่ 10)	1.00	.74
	ข้อที่ 11)	1.00	.75

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	ข้อที่	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก
	ข้อที่ 12)	1.00	.71
	ข้อที่ 13)	1.00	.73
	ข้อที่ 14)	1.00	.68
ตัวชี้วัดที่ 6 ด้านทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ	ข้อที่ 15)	1.00	.66
	ข้อที่ 16)	1.00	.68
	ข้อที่ 17)	1.00	.60
	ข้อที่ 18)	1.00	.73
	ข้อที่ 19)	.71	.52
ตัวชี้วัดที่ 7 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ข้อที่ 20)	1.00	.47
	ข้อที่ 21)	.71	.45
	ข้อที่ 22)	.86	.45
ตัวชี้วัดที่ 7 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ข้อที่ 23)	1.00	.41
	ข้อที่ 24)	1.00	.42
องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ			
ตัวชี้วัดที่ 8 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน	ข้อที่ 1)	1.00	.34
	ข้อที่ 2)	.57	.47
	ข้อที่ 3)	1.00	.41
ตัวชี้วัดที่ 9 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก	ข้อที่ 4)	1.00	.35
	ข้อที่ 5)	1.00	.35
	ข้อที่ 6)	1.00	.38
	ข้อที่ 7)	1.00	.30
	ข้อที่ 8)	1.00	.40
	ข้อที่ 9)	1.00	.35
	ข้อที่ 10)	1.00	.30

4. ค่าความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 200 คน และจากผู้แทนนิติบุคคล จำนวน 37 คน ประเมินผู้ประเมินที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการวัดสมรรถนะของผู้ประเมินเป็นรายบุคคล ในประเด็นเดียวกันกับที่ผู้ประเมินได้ประเมินตนเอง จำนวน 200 คน เพื่อหาความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัด สรุปค่าความเที่ยงภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

4.1 ค่าความเที่ยง (Reliability) ในภาพรวมทั้งฉบับ

ผลจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดทั้งฉบับ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี

4.2 ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้านความรู้

ผลจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดสมรรถนะด้านความรู้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .92 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก

4.3 ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้านทักษะ

ผลจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดสมรรถนะด้านทักษะ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .84 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี

4.4 ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้านคุณลักษณะ

ผลจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดสมรรถนะด้านคุณลักษณะ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .87 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประเมิน จำนวน 2,250 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน จำนวน 350 คน ที่ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของจำนวนผู้ประเมินแต่ละ
หน่วย

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมิน
ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ได้แก
องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด
และองค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ผู้วิจัยได้
ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มเพื่อการ
วิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ และเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาเครื่องมือในส่วนของความตรงของ
เนื้อหา (Content Validity)

2) ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 388 ฉบับ ได้แก่

- (1) ผู้อำนวยการ สมศ.
- (2) ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 37 ฉบับ
- (3) ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 ฉบับ

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

2) ตรวจสอบค่าความตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน

3) ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากข้อมูลผลการทดสอบของผู้ประเมิน จำนวน 150 ฉบับ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation)

4) ตรวจสอบความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากข้อมูลผลการทดสอบของผู้ประเมิน จำนวน 200 ฉบับ และจากผู้แทนนิติบุคคล จำนวน 37 คน ประเมินผู้ประเมินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดทั้งฉบับ ระหว่างผลการประเมินตนเองของผู้ประเมิน และผลการประเมินโดยผู้อื่น (ผู้แทนนิติบุคคล)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ แบบประเมินสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ มี 3 ตัวชี้วัด วัดโดยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะ มี 4 ตัวชี้วัด วัดโดยข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ และ องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ มี 2 ตัวชี้วัด วัดโดยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ รวมทั้งฉบับมีข้อคำถามทั้งสิ้น 47 ข้อ

1.3.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด พบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00

2) ผลการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า χ^2 เท่ากับ 35.69 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 21 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR) เท่ากับ .03

3) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) ทั้ง 47 ข้อคำถาม มีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76 สรุปคือข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC) มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับที่ 0.89 โดยแบ่งเป็นความเที่ยงรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 0.92 2) ด้านทักษะ .84 และ 3) ด้านคุณลักษณะ .87 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 การสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาและวิเคราะห์สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมากำหนดขอบเขตสมรรถนะรายองค์ประกอบ ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ เพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือวัด เขียนนิยาม และกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ประเมิน

ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดเป็นสมรรถนะรายองค์ประกอบ และตัวชี้วัดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนิยามและการคัดเลือกสมรรถนะรายองค์ประกอบ และตัวชี้วัด จัดทำผังของแบบวัด โดยการกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ที่ผ่านความเห็นชอบเบื้องต้นแล้ว มาเป็นแนวทางในการกำหนด จำนวนข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น รวมทั้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการประเมินภายนอก ได้แก่ รองผู้อำนวยการ สมศ. หัวหน้าสำนักประเมินและรับรอง หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการจัดทำข้อมูลสมรรถนะรายองค์ประกอบ รวมทั้งข้อคำถาม ที่มีความเหมาะสมวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดอย่างแท้จริง

จากผลการจัดสนทนากลุ่มทำให้ผู้วิจัยได้สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะ จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะ และ 3. ด้านคุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของ McClelland (1993, อ้างถึงใน สุภัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2548) ที่ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1. ความรู้ คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ 2. ทักษะ คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น 4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล คือ สิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น 5. แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของ McClelland จำนวน 3 องค์ประกอบ จาก 5 องค์ประกอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกื้อ กระแสโลสม (2547) สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550) และ จิตต์ โชติอุทัย (2550) Roengsumran (2015) ที่ได้กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ไว้ว่าประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านคุณลักษณะ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Krishnamurthy et al. (2010, pp. 87-104) ที่ระบุสมรรถนะของผู้ประเมินทางจิตวิทยาคลินิกไว้ว่า ต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติ รวมทั้งยังสอดคล้องกับ Education (2017, pp. 39) ที่ได้สรุปสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในกลุ่มประเทศยุโรปไว้ว่า จะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการศึกษา ทักษะในการสื่อสาร ความสามารถในการเขียนรายงาน ทักษะด้านภาษา ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะด้านเทคโนโลยี

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้ค่าทางสถิติ ที่ประกอบด้วยค่าความตรงเชิงเนื้อหา ค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเที่ยง ทั้งนี้ในส่วนของ การตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยผลที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00 ซึ่งทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้อคำถามในแบบวัด มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ สอดคล้องกับ บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2555) ที่กล่าวว่า ค่า IOC ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า .50 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วยสมรรถนะ จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะ และ 3. ด้านคุณลักษณะ พบว่า มีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า $\chi^2(21)$ มีค่าเท่ากับ 35.69 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย เท่ากับ .03 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (สุภมาศ อังคุโชติ และคณะ, 2557) และองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือองค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้ แสดงให้เห็นว่า ความรู้ของผู้ประเมินเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและภาพรวมพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76 โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถนำไปใช้กับแบบประเมินได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พล เหลืองรังษี (2566) ที่กล่าวว่า ข้อสอบที่มีคุณภาพจะต้องมีค่า r ระหว่าง .20 – 1.00 ถ้าค่า r เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกดีมาก ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกไม่ดี และวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและภาพรวม ยังสอดคล้องกับ เครือมาศ เพชรชู (2556, น. 42-55) และพิมพ์ นิต คอนดี และคณะ (2560, น. 174-180)

การตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการหาค่าความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมินภายนอก เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดทั้งฉบับ และวัดเป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี ด้านความรู้ มีค่าเท่ากับ .92 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันใน

ระดับดีมาก ด้านทักษะ มีค่าเท่ากับ .84 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันในระดับดี และด้านคุณลักษณะ ค่าเท่ากับ .87 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันในระดับดี สรุปได้ว่าแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเที่ยง เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมดได้ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ Koo et al. (2016, อ้างถึงใน สายวรรณ สุขก่า และคณะ, 2561) ที่ระบุว่า ค่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันในระดับดี ต้องมีค่าตั้งแต่ .75 ขึ้นไป และวิธีการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือยังสอดคล้องกับ อรุณ จิรวินน์กุล (2553, น. 1-2) และกรรณา จันทร์ (2017, pp. 11-21)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.)

1) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลหลักฐานประกอบการมีสมรรถนะ ผลงานวิจัย หรือ ข้อมูลการอบรมพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการประเมิน รวมทั้งสามารถยืนยันการมีสมรรถนะ และเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการประเมินมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลของผู้ประเมินในรูปแบบแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-portfolio) เพื่อให้ผู้ประเมินสามารถใช้เป็นแหล่งบันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลได้ และข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดการอบรม พัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก หรือใช้เป็นส่วนประกอบของการต่ออายุการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต

2) หากต้องการนำแบบประเมินฉบับนี้ไปใช้ในการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการประเมิน รวมทั้งรายละเอียดของสมรรถนะ องค์ประกอบ และรายละเอียดรายข้อคำถาม ให้แก่ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการนำแบบประเมินไปใช้

3) ควรมีการเพิ่มกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลในส่วนของผู้ทำหน้าที่ประเมิน ตามหลักการตรวจแบบสอดสามเส้า (triangulation) เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินมีความน่าเชื่อถือเหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก

ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วย ตามองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้มีความเป็นระบบเป็นปัจจุบันพร้อมใช้งาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินเป็นรายบุคคล

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน Hey

ควรมีการจัดเก็บข้อมูลหลักฐานประกอบการมีสมรรถนะ ผลงานวิจัย หรือข้อมูลการอบรมพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อย่างเป็นระบบสามารถเรียกหาหลักฐานเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบ เมื่อมีการจัดประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและร้องขอหลักฐานตามองค์ประกอบ หรือตัวชี้วัดต่างๆ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็ก) เนื่องจากมีการใช้รูปแบบการบริหารจัดการด้วยหน่วย กำกับการประเมินคุณภาพภายนอกร่วมกับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะ ที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ประเมินภายนอก

3.2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาแบบวัดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก ในระดับอื่นๆ ที่มีการบริหารจัดการโดย สมศ. และใช้กลุ่มผู้ประเมินที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ด้านการอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งการประเมินโดยผู้ประเมินที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยกับมาตรฐานในระดับสากล อาจมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่สำคัญ ที่อาจเอามาต่อยอดพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นเทียบเท่าระดับสากลได้

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

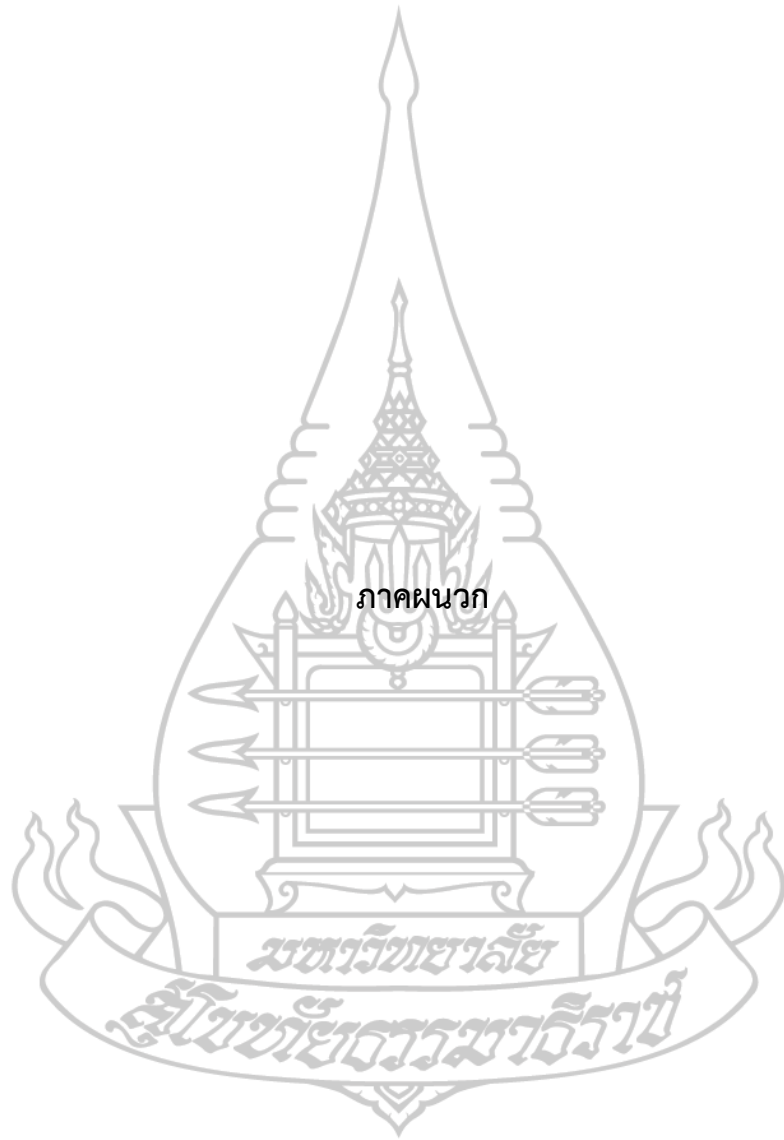
- กรรณา จันทุม. (2017). การสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพประเภท
สเกล. *Journal of Medicine and Health Sciences*, 24(3), 11-21.
- เกื้อ กระแสโสม. (2547). การพัฒนาการรับรองผู้ประเมินภายนอกตามแนวคิดที่เน้นสมรรถภาพ
สำหรับการประเมินสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เครือมาศ เพชรชู. (2556). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการคิด
อย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- จิตต์ โชติอุทัย. (2550). สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จุมพล หนีพพานิช. (2561). การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. (หน่วยที่ 7, น.32).
นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2544). ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ. สืบค้นจาก
<http://www.watpon.in.th/Elearning/mea1.htm>.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชยุต พิพัฒฐาตร. (2560). การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในประเทศไทยเมื่อเข้าสู่อาเซียนภิวัตน์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2550). *COMPETENCY* เพื่อการประเมินผลงานประจำปี. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ธนากร งามชมภู และคณะ. (2563). อนาคตภาพการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกให้เป็นผู้
ประเมินเชี่ยวชาญ. ได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน), กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202112161046317.pdf>.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นภา ปิ่นกระจ่าย. (2553). *คุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกตามมาตรฐานของ สมค. ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารและครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ภากร ส่งแสง. (2018). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563) ของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 18(2), 123-134. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, ปีที่ 18 ฉบับเดือนมกราคม-ธันวาคม 2558, น.375-396.
- ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง. (2547). *สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202112131410074.pdf>.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 116 ตอนที่ 74ก. น.49-53).
- พล เหลืองรังษี. (2566). *เอกสารประกอบการสอนการวัดผล การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา*. สงขลา: พิกเซล ดีไซน์ แอนด์ พริ้นท์.
- พิชิต ฤทธิจรรณู (2557). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: แฮ่ออฟเคอร์มิสท์.
- พิมพ์นิต คอนดี, ณัฐสุดา เต้พันธ์, กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ (2560). การพัฒนาแบบวัดการยอมรับนับภาษาไทยและคุณสมบัติทางจิตมิติเบื้องต้นสำหรับบุคคลภายหลังการรักษาโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว. *วารสารพยาบาลทหารบก*. Vol. 18. Issue 1 (1 เมษายน 2560), น.174-180.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2553). *การประเมินโครงการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2559). เอกสารประกอบการสอน “การวัดและประเมินผลการศึกษา”.
อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2545). การพัฒนาเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน ใน *ประมวลสารวิชาการประเมินและการจัดการโครงการประเมิน*. (หน่วยที่ 5, น.239).
นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิภาวรรณ เอกวรรณัง. (2560). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *Research and Development
Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, Vol. 9 No. 2, P.119-131.
- ศิริเดช สุชีวะ และคณะ. (2560). *โครงการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้
ประเมินภายนอก*. ได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (องค์การมหาชน), กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก
<https://www.onesqa.or.th/upload/download/202112131414125.pdf>.
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน), (2564). *หลักสูตร "มาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
สอบ (ภาคทฤษฎี)"*. สืบค้นจาก <https://e-training.tpqi.go.th/courses/85/info>.
- สายवरุณ สุกก้า และคณะ. (2561). *สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation)*. สืบค้นจาก
http://sc2.kku.ac.th/stat/statweb/images/Eventpic/60/Seminar/02_5_Intraclass-Correlation.pdf.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Based
Learning*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนซ์.
- สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. (พิมพ์
ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคองการพิมพ์.
- สุภลักษณ์ ธานีรัตน์. (2558). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษา
พยาบาล. *วารสารทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, ปีที่ 9 (ฉบับที่ 2), น.69-75.
- สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2550). *การพัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอกในการประเมิน
คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่
7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ:
พี.เอ.อี.พี.วิ้ง.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: บริษัท จุดทอง จำกัด.
- _____. (2549). *มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ.2549 - 2553)*. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/th/content-view/921/857/>.
- _____. (2553). *คู่มือผู้ประเมินเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2554 - 2558)*. กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- _____. (2553). *กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/201709292308583.pdf>.
- _____. (2559). *ขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563)* สืบค้นจาก https://www.paisanme.com/assessor/index_files/role4.pdf.
- _____. (2564ก). *ประกาศ สมค. เรื่อง กรอบแนวทาง รูปแบบ และวิธีการประกันคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์จำเป็นและเร่งด่วน เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)*. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202103221141339.pdf>.
- _____. (2564ข). *ข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการรับรอง การต่ออายุ และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก พ.ศ.2564*. สืบค้นจาก <http://www.onesqa.or.th/upload/download/202102241158498.pdf>.
- _____. (2565). *ประกาศ สมค. เรื่อง กรอบแนวทาง รูปแบบ และวิธีการประกันคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์จำเป็นและเร่งด่วน เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) (ฉบับปรับปรุง)*. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202202180844511.pdf>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2566ก). *ประกาศ สมค. เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการศึกษาชีวิตศึกษา*. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202304281626265.pdf>.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2566ข). *ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินฯ ปี2564-2565 และเผยแพร่รายงานฯแล้วต่อจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด จำแนกตามระดับสถานศึกษา*. สืบค้นจาก <https://aqa2.onesqa.or.th/#dashboard>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- อรอุมา รุ่งเรืองวณิชกุล (2556). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อรุณ จิรวัดน์กุล (2553). *การวัดความสอดคล้องด้วยสถิติ*. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 19(1), 1-2.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). *แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง*. *Chulalongkorn Review*. 16 (ก.ค. – ก.ย.), น. 57-72.
- อุทุมพร จามรมาน. (2530). *การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟีนีქซ์พับลิชซิ่ง.
- อัครเดช เกตฉ่ำ. (2559). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. สืบค้นจาก <https://identity.bsru.ac.th/archives/2617>
- Arisara Roengsumran. (2015). *A Study of External School Evaluators' Competencies for Grade Levels 1-12 Quality Assessment in Thailand* (Doctoral dissertation, University of Minnesota). <https://www.proquest.com/openview/74600874/a465f434feb471a22cc070e4/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>.
- Education, A. (2017). *Assuring quality in education: policies and approaches to school evaluation in Europe*. EU: European Union, 39. <https://policycommons.net/artifacts/193638/assuring-quality-in-education/619920/>.
- Krishnamurthy, R., & Yalof, J. A. (2010). The assessment competency. In M. B. Kenkel & R. L. Peterson (Eds.), *Competency-based education for professional psychology*, 87–104. American Psychological Association. <https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F12068-005>.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ และร่วมประชุมสนทนากลุ่ม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ และร่วมประชุมสนทนากลุ่ม

1.ดร.วรวิษ ภาสวาสวัศ

วุฒិการศึกษ ปร.ด. (การบริหารอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)

กำกับดูแลการคัดเลือก การพัฒนาผู้ประเมินภายนอก และการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ
ภายนอกสถานศึกษาทุกระดับ

2.ดร.นภภร ส่งแสง

วุฒิการศึกษ ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักประเมินและรับรอง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ
มหาชน) กำกับติดตามการจัดประเมินและรับรองรายงานผลการประเมินคุณภาพ
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.นางสาวภารดี เจียรนัยกุล

วุฒิการศึกษ ค.ม. (วิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) บริหารจัดการการ
จัดประเมินและรับรองรายงานผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

4.นายสุรชัย กรกชงาม

วุฒิการศึกษ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ตำแหน่ง ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.)

กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกในการจัดทำและตรวจอ่านรายงานผลการประเมิน
คุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.นางสาวณิชากัทร รัตน์วณิช

วุฒិการศึกษ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตำแหน่ง ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.)

กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกในการจัดทำและตรวจอ่านรายงานผลการประเมิน
คุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. นางทัศนีย์ บุญมาภิ

วุฒิการศึกษ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ตำแหน่ง ผู้ประเมินภายนอก กำกับดูแลและติดตามให้การประกันคุณภาพภายนอกของ สมศ.

7.นางสาวธิดาจันทร์ ทะपालะ

วุฒิการศึกษ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยพะเยา

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

และผู้ประเมินภายนอก กำกับดูแลและติดตามให้การประกันคุณภาพ
ภายนอกของ สมศ.

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมทดลองเครื่องมือ

ที่ อว.0602.16 (บ) / 4-60

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒1 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ดร.วรวิษช ภาสาวสุวัศ

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 460

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๑ มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ดร.นภาพร ส่งแสง

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 460

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวภาวดี เจียรน้อย

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 460

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๑ มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นายสุรชัย กรกชงาม

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 440

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๑ มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวณิชากัทร รัตนวนิช

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 4-๒0

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒1 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นางทัศนีย์ บุญมาภิ

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 460

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๑ มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวธิดาจันทร์ ทะปาละ

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากท่าน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2566 เวลา 13.00 น. - 16.00 น. แบบประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Google Meet

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ภาคผนวก ค

รายชื่อหน่วยกำกับกับการประเมินคุณภาพนอกที่เข้าร่วมทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพนอกที่เข้าร่วมทดลองเครื่องมือ

1. บริษัท กรุงเทพการประเมิน จำกัด
2. บริษัท การศึกษาก้าวหน้า จำกัด
3. บริษัท ฉัตรเพชรการประเมิน จำกัด
4. บริษัท เดอะ เน็กซ์เจน อีวาลูเอชั่น จำกัด
5. บริษัท เดอะ เบสท์ แอสเซสเมนต์ จำกัด
6. บริษัท ทริปเปิล เอ ประเมินคุณภาพการศึกษา จำกัด
7. บริษัท นครินทร์การประเมิน จำกัด
8. บริษัท พีวีอาร์ แอสเซสเมนต์ จำกัด
9. บริษัท วัชรวิศประเมินคุณภาพสถานศึกษา จำกัด
10. บริษัท ศึกษากาวน์ จำกัด
11. บริษัท สุรนารีการประเมิน จำกัด
12. บริษัท อันตม้นการประเมิน จำกัด
13. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ขอนแก่นการประเมินคุณภาพการศึกษา
14. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เค พี การประเมิน
15. ห้างหุ้นส่วนจำกัด จี เอส การประเมิน
16. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เข้าเทิร์นการประเมิน
17. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เต็มประกาย ดีเวลลอปเม้นท์
18. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนวัฒน์การประเมิน
19. ห้างหุ้นส่วนจำกัด นนทบุรีการประเมิน
20. ห้างหุ้นส่วนจำกัด นราธิวาสการประเมิน
21. ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุชรินทร์การประเมิน
22. ห้างหุ้นส่วนจำกัด พัฒนวิทยา
23. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เพียรรักษาการประเมิน
24. ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิตรประเมิน
25. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยู พี การประเมินคุณภาพ
26. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้อยเอ็ดการประเมิน
27. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ราชสีมาการประเมินคุณภาพการศึกษา
28. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เรวดีการประเมินและวิจัย

29. ห้างหุ้นส่วนจำกัด วรรดา การประเมิน
30. ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิจัยการประเมิน ๒๐๐๓
31. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมบูรณ์ แอสเซต
32. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหการประเมินคุณภาพ
33. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหสิกขมาตร
34. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สองแควการประเมินคุณภาพการศึกษา
35. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุราษฎร์การประเมิน
36. ห้างหุ้นส่วนจำกัด อริสรา การประเมินคุณภาพการศึกษา
37. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ธนเส

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมทดลองเครื่องมือ

ที่ อว.0602.16 (บ) / 499

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลจากผู้แทนนิติบุคคล หน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็น การรบกวนเวลาการปฏิบัติงานของผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงขอใช้การเก็บข้อมูลผ่านแบบเก็บข้อมูลออนไลน์ (Google form) ในระหว่างวันที่ 5 - 7 กรกฎาคม 2566 ถึงเวลา 18.00 น.

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 4๙๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลจากผู้แทนนิติบุคคล หน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็น การรวบรวมเวลาการปฏิบัติงานของผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการจัดทำแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านแบบเก็บข้อมูลออนไลน์ (Google form) ในระหว่างวันที่ 5 - 7 กรกฎาคม 2566 ถึงเวลา 18.00 น.

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ที่ อว.0602.16 (บ) / 499

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยนางสาวสุภาพร ศิริฉัตร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลจากผู้แทนนิติบุคคล หน่วยกำกับประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการรบกวน เวลาการปฏิบัติงานของผู้แทนนิติบุคคลหน่วยกำกับประเมินคุณภาพภายนอก และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการจัดทำแบบวัดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านแบบเก็บข้อมูลออนไลน์ (Google form) ในระหว่างวันที่ 5 - 7 กรกฎาคม 2566 ถึงเวลา 18.00 น.

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-054-1594

ภาคผนวก จ

คู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คู่มือการใช้งานแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ความหมายของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรอบรู้พื้นฐาน ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครบถ้วนตามที่คุณประเมินภายนอกจำเป็นต้องมี ที่ทำให้สามารถปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม
- 2.2 ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
- 2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ
- 2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน
- 3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

2. จุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบประเมิน

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ให้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการทำแบบประเมิน ไปใช้ในการพัฒนาผู้ประเมินให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะให้มีคุณภาพรอบด้าน เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. โครงสร้างของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ รวม 9 ตัวชี้วัด รวม 47 ข้อคำถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบ (check list) เพื่อสอบถาม ข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ปฏิบัติงานประเมินสถานศึกษา

ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด รวม 47 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่สร้างตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์การ ให้ระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม ในระดับน้อยที่สุด/หรือไม่เคยปฏิบัติ

ระดับ 2 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม ใน ระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม ใน ระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม ใน ระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม ใน ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ความตรงของแบบประเมิน

ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อคำถาม (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00

4.2 ความเที่ยงของแบบประเมิน

ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) เพื่อพิจารณาความ

สอดคล้องของผลการวัดทั้งฉบับ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี

4.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมิน

จากการตรวจสอบอำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 150 ฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76

5. วิธีการนำแบบประเมินไปใช้

5.1 การเตรียมการก่อนการประเมิน

1) ให้มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการประเมิน รวมทั้งรายละเอียดของสมรรถนะ องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และรายละเอียดรายข้อคำถาม ให้แก่ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการนำแบบประเมินไปใช้จริง

2) กำหนดวันที่ และเวลา ในการจัดการทดสอบ และประกาศให้ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทราบล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ประเมินเตรียมความพร้อมในการเข้ารับการประเมิน

3) จัดเตรียมแบบประเมินสำหรับการประเมินแบบออนไลน์ และแจ้งช่องทางการเข้าร่วมประเมิน และความพร้อมอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับการประเมิน เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งในส่วนของผู้จัดการประเมิน และผู้เข้าร่วมการประเมิน รวมทั้งการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดสถานที่สอบ ค่าที่พัก และค่าเดินทางไปจัดการประเมิน

5.2 การดำเนินการระหว่างการประเมิน

ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมการประเมินจะต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินและผลที่เกิดจากการประเมิน ว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมิน จะต้องจัดทำแบบประเมินด้วยความตั้งใจอ่าน ทบทวนข้อคำถามอย่างละเอียดก่อนตอบคำถามในแต่ละข้อ และตอบคำถามแต่ละข้อตามความเป็นจริง

5.3 การดำเนินการหลังการประเมิน

เมื่อทำการประเมินเสร็จสิ้น จะต้องดำเนินการตรวจสอบและทบทวนผลการตอบให้ครบถ้วนทุกข้อ เมื่อมั่นใจแล้ว จึงจัดส่งผลการประเมินในระบบ

5.4 องค์ประกอบของผู้ได้รับการประเมินและผู้ทำการประเมิน

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับนี้ จะมีองค์ประกอบของผู้ได้รับการประเมินและผู้ทำการประเมิน ดังนี้

ผู้ถูกประเมิน	ผู้ทำหน้าที่ประเมิน
ผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้ประเมินภายนอก (ประเมินตนเอง)
	ผู้แทนนิติบุคคล (ประเมินผู้ประเมิน)

6. วิธีการให้คะแนนและความหมายของระดับคะแนน

วิธีการให้คะแนนและความหมายของระดับคะแนน มีดังนี้

- ให้ระดับ 1 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม
ในระดับน้อยที่สุด/หรือไม่เคยปฏิบัติ
- ให้ระดับ 2 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม
ในระดับน้อย
- ให้ระดับ 3 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม
ในระดับปานกลาง
- ให้ระดับ 4 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม
ในระดับมาก
- ให้ระดับ 5 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรม
ในระดับมากที่สุด

เมื่อผู้ประเมินเลือกระดับของคะแนน ลงในข้อที่แสดงถึงระดับความรู้ / การปฏิบัติ / พฤติกรรมที่สอดคล้องกับผู้ประเมินในการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายชื่อเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ตรวจนำข้อมูลมารอกลงในตารางสรุปผลการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 47 ดังตัวอย่างนี้

ข้อ	ระดับความรู้					ข้อ	ระดับความรู้					ข้อ	ระดับความรู้					ข้อ	ระดับความรู้										
	5	4	3	2	1		5	4	3	2	1		5	4	3	2	1		5	4	3	2	1						
1	5	4	5	5	5	11	5	4	5	4	5	21	3	4	5	4	5	31	5	3	3	3	3	41	3	4	4	4	5
2	4	4	5	4	5	12	4	4	5	4	3	22	4	4	5	3	5	32	4	4	5	4	5	42	5	4	4	4	5
3	3	4	5	4	5	13	3	4	5	4	5	23	4	4	5	4	5	33	4	4	5	4	5	43	5	4	4	4	3
4	4	4	5	4	5	14	5	4	5	4	5	24	4	4	5	4	5	34	4	4	5	4	5	44	5	4	4	4	5
5	4	4	5	5	3	15	4	4	5	4	5	25	4	4	5	4	5	35	4	4	5	4	5	45	3	4	4	4	5
6	4	4	5	4	5	16	4	4	5	4	5	26	4	4	5	4	5	36	3	4	5	4	5	46	5	4	4	4	5
7	5	4	5	4	5	17	4	4	5	4	5	27	4	4	5	5	5	37	4	4	5	4	5	47	5	4	4	4	3
8	4	4	3	5	5	18	4	4	5	4	5	28	4	4	5	4	5	38	4	4	5	4	5						
9	4	4	5	4	5	19	4	4	3	4	5	29	4	4	5	4	5	39	4	4	5	4	5						
10	5	4	5	4	5	20	5	4	5	4	3	30	3	4	5	4	3	40	5	4	5	4	5						

7. เกณฑ์การแปลผลและรายงานสรุปผลการประเมินสมรรถนะ

เมื่อผู้ใช้นำแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ไปใช้เก็บข้อมูลและคำนวณคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินเรียบร้อยแล้ว สามารถนำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ และระบุผลที่ได้ลงในตารางรายงานสรุปผลการประเมินสมรรถนะได้ ดังนี้

เกณฑ์การแปลผล

การแปลผลการประเมินสมรรถนะ มีเกณฑ์ในการแปลผลจากค่าคะแนนเฉลี่ยรายองค์ประกอบและภาพรวม และเทียบกับระดับคุณภาพที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีสมรรถนะระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีสมรรถนะระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีสมรรถนะระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีสมรรถนะระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีสมรรถนะระดับมากที่สุด

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้เป็นแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้พัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในฐานะที่ท่านผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อผู้วิจัยจะได้นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากท่านไปวิเคราะห์และปรับปรุงแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

ความคิดเห็นจากของท่านจะมีคุณค่าต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง และผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่าน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะเก็บไว้เป็นความลับ การรายงานผลการวิจัยจะรายงานผลเป็นภาพรวมตามความมุ่งหมายของการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการร่วมมือตอบแบบประเมินมา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นางสาวสุภาพร ศิริฉัตร

นักศึกษาระดับปริญญาโท

วิชาเอกการประเมินการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำอธิบาย

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล และข้อมูลของผู้ได้รับการวัด

ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 9 ตัวชี้วัด รวม 47 ข้อคำถาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง 2 โปรดระบุ และกรอกข้อมูลของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการวัดสมรรถนะ

1) ข้อมูลทั่วไป

1.1) ประเภทผู้ให้ข้อมูล

ประเมินโดยผู้แทนนิติบุคคล ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ผู้ถูกประเมิน)

1.2) ข้อมูลผู้ได้รับการวัดสมรรถนะ (ผู้ถูกประเมิน)

รหัสผู้ประเมิน AB.....-.....

ชื่อหน่วยกำกับกำกับการประเมินคุณภาพภายนอกที่สังกัด ณ ปัจจุบัน

หจก. / บจก. /

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี

ช่วงอายุ 35-44 ปี 45-54 ปี 55 - 64 ปี 65 ปีขึ้นไป

2) ประสบการณ์ปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก

จำนวนปีที่เป็นผู้ประเมินภายนอก

1 - 3 ปี 4 - 6 ปี 7 - 9 ปี 10 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รอบแรก (พ.ศ.2544 - 2548) รอบสอง (พ.ศ.2549 - 2553)

รอบสาม (พ.ศ.2554 - 2558) รอบสี่ (พ.ศ.2560 - 2563)

การประเมินภายใต้สถานการณ์โควิด (พ.ศ.2564 - 2566)

จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับรวมทั้งหมด แห่ง

ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำอธิบาย รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ให้เลือกคำตอบ และปฏิบัติตามคำชี้แจงของแบบวัดรายด้าน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด รวมจำนวน 13 ข้อคำถาม

คำชี้แจง 3 โปรดระบุเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่แสดงถึงระดับความรู้ หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้ประเมินในการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีความรู้ หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ในระดับน้อยที่สุด/หรือไม่เคยปฏิบัติ

ระดับ 2 หมายถึง มีความรู้ หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีความรู้ หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีความรู้ หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีความรู้ หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ในระดับมากที่สุด

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับความรู้				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1.ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา					
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา					
2) มีความรู้ ความเข้าใจใน ระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
3) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบ ข้อบังคับของสำนักงาน					
2.ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.					

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับความรู้				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
4) มีความรู้ ความเข้าใจในนโยบาย แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์ วิธีการและรูปแบบการประเมิน ของ สมศ.					
5) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกตามที่ สมศ. กำหนด					
6) มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริง ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ และจัดทำเอกสารประกอบการประเมิน					
3.ความรู้เกี่ยวกับบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
7) มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
8) มีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ ความมุ่งหมาย หลักการ แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
9) มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารสถานศึกษา และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง					
10) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น Active Learning, Problem-Based Learning เป็นต้น					
11) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน					
12) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ และประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น นวัตกรรมด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน เป็นต้น					
13) มีความรู้ ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างแบบอย่างที่ดีและนวัตกรรม					

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด รวมจำนวน 24 ข้อคำถาม

คำชี้แจง 4 โปรรระบุเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่แสดงถึงระดับการปฏิบัติ หรือสอดคล้องกับระดับการปฏิบัติของผู้ประเมินในการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด/หรือไม่เคยปฏิบัติ

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1. ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม					
1) ใช้วาจาที่สุภาพ และให้เกียรติเพื่อนร่วมทีม					
2) ประสานความรู้จัก ให้ช่องทางการติดต่อเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ประเมินในทีม					
3) ร่วมกันกำหนดบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมได้อย่างเหมาะสม					
4) มีส่วนร่วมในการซักถาม แลกเปลี่ยนข้อมูล และข้อสงสัยต่างๆร่วมกัน					
5) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน และเสนอวิธีแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น หรือช่องทางการแก้ปัญหาคกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายในทีม					
6) เมื่อเกิดความขัดแย้ง หรือมีความเห็นที่ไม่ตรงกันสามารถให้ข้อมูลหรืออธิบายเหตุผลของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจหรือยอมรับได้					
7) มีความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเอง และเพื่อนร่วมทีม					
2. ด้านทักษะการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล					
8) มีการกำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่สอดคล้องกับร่องรอยหลักฐานการดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษา					
9) มีความเข้าใจในหลักการวิเคราะห์ ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่ปรากฏในเอกสารที่ได้รับ					

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
10) มีความเข้าใจการตัดสินระดับคุณภาพผลการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด					
11) การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่างๆที่ได้จากการศึกษาเอกสาร					
12) การสังเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่พบในเอกสารที่ได้รับให้ปฏิบัติงาน					
13) การเชื่อมโยงข้อมูล หรือข้อความ รวมทั้งกิจกรรมโครงการต่างๆ ให้สามารถนำมาสรุปเป็นผลการประเมินได้					
14) การวิเคราะห์ประเด็นหาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางการพัฒนาให้แก่สถานศึกษา					
3. ด้านทักษะการเขียนรายงาน และให้ข้อเสนอแนะ					
15) มีการใช้ถ้อยคำและข้อความที่เหมาะสมในการเขียนรายงาน					
16) การจัดทำรายงานและเอกสารต่างๆตามรูปแบบที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง และเรียบร้อย					
17) ระบุข้อมูลจริงของสถานศึกษานั้น ไม่มีการคัดลอกข้อมูล หรือข้อความใดๆจากสถานศึกษาอื่น					
18) มีการให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน ไม่เินยื้อ เป็นรูปธรรม					
19) มีการให้ข้อเสนอแนะบนฐานของข้อมูลและปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ					
4. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
20) สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่างๆ และ SAR จากระบบ AOA มาใช้ปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง					
21) สามารถใช้แถบเครื่องมือต่างๆ ของโปรแกรม Microsoft Word ในการจัดรายงานและเอกสารที่กำหนดได้ด้วยตนเอง					
22) สามารถจัดส่งรายงานและเอกสารประกอบเข้าระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (AQA) ได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีการตีกลับในประเด็นที่เป็นสาระสำคัญจากผู้แทนนิติบุคคล หรือนักวิชาการ สมศ.					

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
23) สามารถใช้งานระบบการสื่อสารและการทำงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ (Line ,Email)					
24) สามารถเข้าร่วมการประชุมตามที่ได้รับนัดหมายผ่านโปรแกรมต่างๆ เช่น google meet ,zoom , ms teams ได้ด้วยตนเอง					

องค์ประกอบที่ 3 วัดด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด รวมจำนวน 10 ข้อคำถาม

คำชี้แจง 5 โปรดระบุเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่แสดงถึงระดับพฤติกรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ

ของผู้ประเมินในการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในระดับน้อยที่สุด/หรือไม่เคยมีพฤติกรรมนั้น

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในระดับมากที่สุด

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับพฤติกรรม				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1.ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน					
1) เป็นกลางและไม่วางอำนาจ					
2) แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่					
3) ปฏิบัติตนเรียบง่ายและไม่สร้างภาระแก่สถานศึกษาที่ประเมิน คุณภาพภายนอก					

ตัวชี้วัด/ข้อคำถาม	ระดับพฤติกรรม				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
2. การปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมิน ภายนอกที่ สมศ. กำหนด					
4) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่					
5) มีความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้					
6) รับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างผู้มีความรู้ความสามารถพึงกระทำ และ ต้องทำการประกันคุณภาพภายนอกด้วยตนเอง					
7) ไม่โฆษณา หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพภายนอกของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณา เกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่หรือทางวิชาการเพื่อการศึกษา การประชุมทางวิชาการ การบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ					
8) ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกตามความเป็นจริง และไม่ คัดลอกรายงานการประกันคุณภาพภายนอก					
9) ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกและเอกสารประกอบ ตาม ระยะเวลาที่ สมศ.กำหนด					
10) รักษาความลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับการประกันคุณภาพ ภายนอก ทั้งก่อนการตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลัง การตรวจเยี่ยม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างยิ่งที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบวัด

ภาคผนวก ฉ

เปรียบเทียบรูปแบบการประเมินคุณภาพภายนอก

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏ

เปรียบเทียบรูปแบบการประเมินคุณภาพภายนอก

รอบการประเมิน	แนวคิด	รูปแบบการประเมิน	ระดับคุณภาพ	การตัดสินผล
รอบแรก (พ.ศ.2544 - 2548)	ประเมินเพื่อพัฒนา ยืนยันสภาพจริงเสนอความสอดคล้องระหว่างการรายงานการประเมินตนเองกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา	ลงพื้นที่ประเมิน 3 วัน (site visit)	ตัดสินผล 3 ระดับ ได้แก่ 1. ดี 2. พอใช้ 3. ควรปรับปรุง	ไม่มีการตัดสินได้-ตก รายงานผลเป็นรายมาตราชูณ
รอบสอง (พ.ศ.2549 - 2553)	เป็นการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประเมินแบบอิงเกณฑ์และอิงสถานศึกษา เพื่อให้การประเมินมีความสมดุลระหว่างเกณฑ์ที่กำหนดกับงานที่สถานศึกษาดำเนินการ	ลงพื้นที่ประเมิน 3 วัน (site visit)	ตัดสินผล 4 ระดับ ได้แก่ 1. ดีมาก 2. ดี 3. พอใช้ 4. ปรับปรุง	มีการตัดสินผลได้-ตก รายงานการตัดสินผลแยกระดับทั้งรายมาตราชูณ ภาพรวมของระดับการศึกษาและในภาพรวมของสถานศึกษา
รอบสาม (พ.ศ.2554 - 2558)	ประเมินเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบมากกว่ากระบวนการ และคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษา	ลงพื้นที่ประเมิน 3 วัน (site visit)	ตัดสินผล 5 ระดับ ได้แก่ 1. ดีมาก 2. ดี 3. พอใช้ 4. ปรับปรุง 5. ต้องปรับปรุงเร่งด่วน	มีการตัดสินผลได้-ตก รายงานผลรับรองมาตราชูณทั้งภาพรวมของระดับการศึกษา และในภาพรวมของสถานศึกษา
รอบสี่ (พ.ศ.2559 - 2563)	เป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence Based) ที่สะท้อนผลลัพธ์	แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ	ตัดสินผล 5 ระดับ ได้แก่ 1. ดีเยี่ยม	ไม่มีการตัดสินได้-ตก

รอบการประเมิน	แนวคิด	รูปแบบการประเมิน	ระดับคุณภาพ	การตัดสินผล
	<p>การดำเนินงาน โดยใช้การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และการตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Approach)</p>	<p>1. การพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นจาก SAR และหลักฐานอื่นๆ (Pre-Analysis) 2. การลงพื้นที่ประเมิน มี 3 รูปแบบ 2.1 Non Visit (0 วัน) 2.2 Partial Visit (1-2 วัน) 2.3 Full Visit (3 วัน)</p>	<p>2.ดีมาก 3.ดี 4.พอใช้ 5.ปรับปรุง</p>	<p>รายงานผลเป็นรายมาตฐาน ไม่มีการตัดสินผลทั้งภาพรวมของระดับชั้นและภาพรวมของสถานศึกษา</p>
<p>การประเมินภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (พ.ศ.2564 - 2566)</p>	<p>เป็นการประเมินเพื่อรองรับสถานการณ์จำเป็นและเร่งด่วน เนื่องจากแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา จึงเป็นการประเมินรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เพื่อลดภาระของสถานศึกษา และใช้รูปแบบการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหรือการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลดการสัมผัสตามหลักการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)</p>	<p>แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 1. ระยะที่ 1 การประเมิน SAR - ไม่ลงพื้นที่ 2. ระยะที่ 2 การตรวจเยี่ยมผ่านทางระบบวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (1 วัน)</p>	<p>ระยะที่ 1 มีการตัดสินผล 3 ระดับ 1. ดี 2. พอใช้ 3. ปรับปรุง</p> <p>ระยะที่ 2 มีการตัดสินผล 5 ระดับ ได้แก่ 1. ดีเยี่ยม 2. ดีมาก 3. ดี</p>	<p>ไม่มีการตัดสินได้-ตก รายงานผลเป็นรายมาตฐาน ไม่มีการตัดสินผลทั้งภาพรวมของระดับชั้นและภาพรวมของสถานศึกษา</p>

รอบการประเมิน	แนวคิด	รูปแบบการประเมิน	ระดับคุณภาพ	การตัดสินผล
<p>กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการ อาชีวศึกษา ,2566</p>	<p>ใช้หลักการประเมินเพื่อพัฒนา</p>	<p>1.การพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นจาก SAR และหลักฐานอื่นๆ (Pre-Analysis) + การเตรียมความพร้อมร่วมกับสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Virtual) ก่อนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม</p> <p>2. วิธีการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม และการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษา เป็นแบบ hybrid คือ On-site Visit และ Virtual Visit จำนวน 1 – 3 วัน ตามรูปแบบการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาที่กำหนด</p>	<p>4.พอใช้</p> <p>5.ปรับปรุง</p> <p>ไม่มีการตัดสินระดับคุณภาพ</p>	<p>มี 2 กรณีได้แก่</p> <p>1.กรณีดำเนินการได้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ “เป็นไปตามมาตรฐาน”</p> <p>2.กรณีดำเนินการได้ไม่ครบถ้วนตามตัวชี้วัด และไม่มีร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ “อยู่ระหว่างการพัฒนา”</p>

ภาคผนวก ข

ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลผลการทดลองเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 คน โดยผู้ประเมินส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 215 คน (คิดเป็นร้อยละ 61.40) มีช่วงอายุระหว่าง 55 – 64 ปี จำนวน 126 คน (คิดเป็นร้อยละ 36.0) มีประสบการณ์ประเมินระหว่าง 4 – 6 จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.9) และมีประสบการณ์ประเมิน 1 - 50 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 61.1) ซึ่งมีรายละเอียดจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เฉพาะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (350 คน)	ร้อยละ (100)
1. วุฒิการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	45	12.9
ระดับปริญญาโท	215	61.4
ระดับปริญญาเอก	90	25.7
2. ช่วงอายุ		
35-44 ปี	42	12.0
45-54 ปี	77	22.0
55 – 64 ปี	126	36.0
65 ปีขึ้นไป	105	3.0
3. ประสบการณ์ประเมิน (ปี)		
1 – 3 ปี	101	28.9
4 – 6 ปี	136	38.9
7 – 9 ปี	20	5.6
10 ปีขึ้นไป	93	26.6
4. ประสบการณ์ประเมิน (แห่ง)		
1 - 50 แห่ง	214	61.1
51 - 100 แห่ง	68	19.5
151 - 200 แห่ง	20	5.7
151 - 200 แห่ง	21	6.0
201 แห่งขึ้นไป	27	7.7

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และระดับสมรรถนะของผู้ประเมินรายข้อคำถาม

จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 350 คน เพื่อให้ดำเนินการวัดระดับสมรรถนะของตนเอง จากข้อคำถาม จำนวน 47 ข้อ และได้เก็บข้อมูลจากผู้แทนนิติบุคคลที่กำกับดูแลผู้ประเมินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการวัดเพื่อให้ระดับของสมรรถนะแก่ผู้ประเมินเป็นรายบุคคล (ซ้ำ) ในประเด็นเดียวกันกับผู้ประเมินได้ประเมินตนเอง พบว่า ผลจากการประเมินตนเองของผู้ประเมินมีคะแนนเฉลี่ยของผลการวัดสมรรถนะรายข้อคำถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีจำนวน 3 ข้อคำถาม ที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการวัดสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริง ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ และจัดทำเอกสารประกอบการประเมิน มีคะแนนเฉลี่ย 4.45 ระดับมาก และข้อที่ 9) มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารสถานศึกษา และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีคะแนนเฉลี่ย 4.29 ระดับมาก และด้านทักษะ จำนวน 1 ข้อ คือ ในข้อที่ 22) สามารถจัดส่งรายงานและเอกสารประกอบเข้าระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (AQA) ได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีการตีกลับในประเด็นที่สาระสำคัญจากผู้แทนนิติบุคคล หรือนักวิชาการ สมศ. มีคะแนนเฉลี่ย 4.43 ระดับมาก ตามลำดับ

และผลจากผู้แทนนิติบุคคลที่กำกับดูแลผู้ประเมินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการวัดเพื่อให้ระดับของสมรรถนะแก่ผู้ประเมินเป็นรายบุคคล (ซ้ำ) ในประเด็นเดียวกันกับผู้ประเมินได้ประเมินตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีจำนวน 4 ข้อคำถาม ที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการวัดสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริง ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ และจัดทำเอกสารประกอบการประเมินมีคะแนนเฉลี่ย 4.43 ระดับมาก และข้อที่ 9) มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารสถานศึกษา และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีคะแนนเฉลี่ย 4.32 ระดับมาก และด้านทักษะ จำนวน 2 ข้อ คือ ในข้อที่ 21) สามารถใช้แถบเครื่องมือต่างๆ ของโปรแกรม Microsoft Word ในการจัดรายงานและเอกสารที่กำหนดได้ด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.33 ระดับมาก และข้อที่ 22) สามารถจัดส่งรายงานและเอกสารประกอบเข้าระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (AQA) ได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีการตีกลับในประเด็นที่สาระสำคัญจากผู้แทนนิติบุคคล หรือนักวิชาการ สมศ. มีคะแนนเฉลี่ย 4.49 ระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียด ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และระดับสมรรถนะของผู้ประเมินรายข้อคำถาม ดังนี้

องค์ประกอบ	ข้อความ	ประเมินตนเอง			ประเมินโดยผู้อื่น (ผู้แทนนิติบุคคล)		
		Mean	SD.	ระดับ	Mean	SD.	ระดับ
ด้านความรู้	1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา	4.52	.506	มากที่สุด	4.55	.527	มากที่สุด
	2) มีความรู้ความเข้าใจใน ระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	4.81	.410	มากที่สุด	4.81	.417	มากที่สุด
	3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับของสำนักงาน	4.70	.478	มากที่สุด	4.73	.480	มากที่สุด
	4) มีความรู้ ความเข้าใจในนโยบาย แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์ วิธีการและรูปแบบการประเมิน ของ สมศ.	4.57	.495	มากที่สุด	4.56	.525	มากที่สุด
	5) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการ ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมิน ภายนอกตามที่ สมศ. กำหนด	4.65	.484	มากที่สุด	4.64	.497	มากที่สุด
	6) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตาม สภาพจริง ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ และจัดทำเอกสารประกอบการประเมิน	4.45	.498	มาก	4.43	.524	มาก
	7) มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.78	.422	มากที่สุด	4.79	.431	มากที่สุด
	8) มีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ ความมุ่งหมาย หลักการ แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.77	.440	มากที่สุด	4.74	.481	มากที่สุด
	9) มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร สถานศึกษา และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง	4.29	.481	มาก	4.32	.507	มาก
	10) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการเรียน การสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น Active Learning, Problem-Based Learning เป็นต้น	4.69	.489	มากที่สุด	4.72	.480	มากที่สุด

องค์ประกอบ	ข้อความ	ประเมินตนเอง			ประเมินโดยผู้อื่น (ผู้แทนนิสิตบุคคล)		
		Mean	SD.	ระดับ	Mean	SD.	ระดับ
	11) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน	4.51	.523	มากที่สุด	4.74	.465	มากที่สุด
	12) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ และประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น นวัตกรรมด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน เป็นต้น	4.53	.528	มากที่สุด	4.68	.490	มากที่สุด
	13) มีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างแบบอย่างที่ดี และนวัตกรรม	4.56	.503	มากที่สุด	4.68	.474	มากที่สุด
ด้านทักษะ	1) ใช้วาจาที่สุภาพ และให้เกียรติเพื่อนร่วมทีม	4.93	.258	มากที่สุด	4.87	.341	มากที่สุด
	2) ประสานความรู้จัก ให้ช่องทางการติดต่อเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ประเมินในทีม	4.84	.364	มากที่สุด	4.88	.331	มากที่สุด
	3) ร่วมกันกำหนดบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมได้อย่างเหมาะสม	4.89	.319	มากที่สุด	4.87	.350	มากที่สุด
	4) มีส่วนร่วมในการซักถาม แลกเปลี่ยนข้อมูล และข้อสงสัยต่างๆร่วมกัน	4.88	.329	มากที่สุด	4.86	.356	มากที่สุด
	5) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน และเสนอวิธีแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น หรือช่องทางการแก้ปัญหากรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายในทีม	4.88	.322	มากที่สุด	4.83	.387	มากที่สุด
	6) เมื่อเกิดความขัดแย้ง หรือมีความเห็นที่ไม่ตรงกันสามารถให้ข้อมูลหรืออธิบายเหตุผลของให้ผู้อื่นเข้าใจหรือยอมรับได้	4.82	.382	มากที่สุด	4.78	.424	มากที่สุด
	7) มีความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเอง และเพื่อนร่วมทีม	4.93	.263	มากที่สุด	4.85	.369	มากที่สุด
	8) มีการกำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับร่องรอยหลักฐานการดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษา	4.77	.425	มากที่สุด	4.75	.468	มากที่สุด

องค์ประกอบ	ข้อความ	ประเมินตนเอง			ประเมินโดยผู้อื่น (ผู้แทนนิสิตบุคคล)		
		Mean	SD.	ระดับ	Mean	SD.	ระดับ
	9) มีความเข้าใจในหลักการวิเคราะห์ คำนวณข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิง คุณภาพที่ปรากฏในเอกสารที่ได้รับ	4.77	.427	มากที่สุด	4.71	.503	มากที่สุด
	10) มีความเข้าใจการตัดสินระดับคุณภาพผล การประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	4.80	.406	มากที่สุด	4.79	.416	มากที่สุด
	11) การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ต่างๆที่ได้จากการศึกษาเอกสาร	4.73	.452	มากที่สุด	4.68	.496	มากที่สุด
	12) การสังเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่พบใน เอกสารที่ได้รับให้ปฏิบัติงาน	4.75	.454	มากที่สุด	4.67	.502	มากที่สุด
	13) การเชื่อมโยงข้อมูล หรือข้อความ รวมทั้งกิจกรรมโครงการต่างๆให้สามารถ นำมาสรุปเป็นผลการประเมินได้	4.69	.463	มากที่สุด	4.66	.505	มากที่สุด
	14) การวิเคราะห์ประเด็นหาจุดเด่น จุดที่ ควรพัฒนา และแนวทางการพัฒนาให้แก่ สถานศึกษา	4.75	.438	มากที่สุด	4.72	.491	มากที่สุด
	15) มีการใช้ถ้อยคำและข้อความที่เหมาะสม ในการเขียนรายงาน	4.70	.489	มากที่สุด	4.68	.520	มากที่สุด
	16) การจัดทำรายงานและเอกสารต่างๆตาม รูปแบบที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง และ เรียบร้อย	4.78	.413	มากที่สุด	4.67	.516	มากที่สุด
	17) ระบุข้อมูลจริงของสถานศึกษานั้น ไม่มี การคัดลอกข้อมูล หรือข้อความใดๆจาก สถานศึกษาอื่น	4.83	.372	มากที่สุด	4.78	.437	มากที่สุด
	18) มีการให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน ไม่เป็น เยื่อ เป็นรูปธรรม	4.71	.472	มากที่สุด	4.63	.513	มากที่สุด
	19) มีการให้ข้อเสนอแนะบนฐานของข้อมูล และปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษา นั้นๆ	4.80	.439	มากที่สุด	4.68	.507	มากที่สุด

องค์ประกอบ	ข้อความ	ประเมินตนเอง			ประเมินโดยผู้อื่น (ผู้แทนนิสิตบุคคล)		
		Mean	SD.	ระดับ	Mean	SD.	ระดับ
	20) สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่างๆ และ SAR จากระบบ AQA มาใช้ปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง	4.86	.353	มากที่สุด	4.82	.397	มากที่สุด
	21) สามารถใช้แถบเครื่องมือต่างๆ ของโปรแกรม Microsoft Word ในการจัดรายงานและเอกสารที่กำหนดได้ด้วยตนเอง	4.57	.501	มากที่สุด	4.33	.505	มาก
	22) สามารถจัดส่งรายงานและเอกสารประกอบเข้าระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (AQA) ได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีการตีกลับในประเด็นที่สาระสำคัญจากผู้แทนนิสิตบุคคล หรือนักวิชาการ สมศ.	4.43	.519	มาก	4.49	.528	มาก
	23) สามารถใช้งานระบบการสื่อสารและการทำงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ (Line, Email)	4.88	.329	มากที่สุด	4.87	.358	มากที่สุด
	24) สามารถเข้าร่วมการประชุมตามที่ได้รับนัดหมายผ่านโปรแกรมต่างๆ เช่น google meet, zoom , Ms teams ได้ด้วยตนเอง	4.69	.465	มากที่สุด	4.88	.322	มากที่สุด
ด้านคุณลักษณะ	1) ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองทั้งต่อผู้ประเมินในทีมและสถานศึกษา	4.96	.203	มากที่สุด	4.95	.215	มากที่สุด
	2) แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่	4.95	.252	มากที่สุด	4.87	.341	มากที่สุด
	3) ปฏิบัติตนเรียบง่ายและไม่สร้างภาระแก่สถานศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอก	4.98	.150	มากที่สุด	4.94	.232	มากที่สุด
	4) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่	4.98	.150	มากที่สุด	4.98	.130	มากที่สุด
	5) มีความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	4.97	.159	มากที่สุด	4.96	.196	มากที่สุด

องค์ประกอบ	ข้อความ	ประเมินตนเอง			ประเมินโดยผู้อื่น (ผู้แทนนิติบุคคล)		
		Mean	SD.	ระดับ	Mean	SD.	ระดับ
	6) รับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างผู้มีความรู้ความสามารถพึงกระทำ และต้องทำการประกันคุณภาพภายนอกด้วยตนเอง	4.97	.167	มากที่สุด	4.97	.190	มากที่สุด
	7) ไม่โฆษณา หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายนอกของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณาเกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่หรือทางวิชาการเพื่อการศึกษาการประชุมทางวิชาการ การบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	4.95	.215	มากที่สุด	4.92	.267	มากที่สุด
	8) ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกตามความเป็นจริง และไม่คัดลอกรายงานการประกันคุณภาพภายนอก	4.93	.258	มากที่สุด	4.88	.331	มากที่สุด
	9) ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอก และเอกสารประกอบ ตามระยะเวลาที่ สมศ. กำหนด	4.95	.221	มากที่สุด	4.91	.302	มากที่สุด
	10) รักษาความลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับจากการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งก่อนการตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยม	4.94	.232	มากที่สุด	4.91	.289	มากที่สุด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุภาพร ศิริฉัตร
วัน เดือน ปี เกิด	28 สิงหาคม 2526
สถานที่เกิด	อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	ศศบ.(เทคโนโลยีวัดผล) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พ.ศ.2549
สถานที่ทำงาน	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักวิชาการ ภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2

